Nr. 187 (15.266). Lwów, piątek 18. sierpnia 1939. Rok LX.
Ч. 187 (15.266). Львів, пятниця 18. серпня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką



ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 329-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

В яких умовинах Японія допоможе Німеччині та Італії?

ПАРИЖ, 16. 8. ПАТ. Авас повідомляє, що в пятницю відбудеться надзвичайне засідання тіснішого японського кабінету у справі закордонної політики. Майже певне, що японський уряд не приступить до військового німецько-італійського союзу. Це рішення японський уряд узгіднив з військовою владою. Узгіднене становище уряду й армії виявляється в формулі, що можлива допомога Японії для Німеччини та Італії щойно по нараді з цими державами і під умовиною загрози інтересів усіх трьох держав. Токіо відкинуло всі дальші проекти союзу з Німеччиною та Італією. З огляду на специфічні японсько-совітські взаєминами можливе, що відношення до СССР інакше сформулують.

—о—

Кровавий інцидент на французько-німецькому кордоні

РІШУЧИЙ ПРОТЕСТ ФРАНЦІЇ В БЕРЛІНІ.

ПАРИЖ, 16. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Мецу: Нині пополудні трапився інцидент на терені громади Гайнінг на французько-німецькому кордоні, що його спричинили німці нападаючи на французькій території на французького митного службовика Рішарда. Французький митний сторож переходячи дорогою, рівнобіжною до кордону, кількасот метрів від кордону, на французькій території, завважив німецький самохід, що їхав від кордону. В самоході крім шофера були ще два німецькі вояки. Рішард затримав самохід бажаючи вияснити шоферові, що він на французькій території. В цій хвилині німці кинулися на митного службовика, повалили його на землю і били аж до втрати притомности. Опісля напасники забрали службовикові револьвер, плащ і ремінь та втекли назад до Німеччини. Відзискавши притомність Рішард повідомив негайно свою владу, що почала енерґійне слідство.

ПАРИЖ, 16. 8. ПАТ. У звязку з цим нападом на французького митного службовика мін. Бонне вислав до німецького уряду протест.

„Таймс" про війну і мирну розвязку конфлікту

ЛЬОНДОН, 16. 8. ПАТ. „Таймс" помістив замітну статтю про цілі і завдання держав т. зв. фронту мира. Треба застановитися над суттєвою метою т. зв. фронту — пише „Таймс" — бо є підстава здогадуватись, що німецький та італійський уряд узгіднили свої погляди. Його першим завданням недопусти до війни і протиставитись нападові. Деяке означене число держав, безпосередньо загрожених домаганнями одного народу, що змагає до геґемонії в Европі, готове кинути цілу свою енерґію і засоби на терезки, щоб перемогти цей нарід. У В. Британії нема нині ріжниці думок щодо британських обовязків та інтересів. Ніякі слова не всилі нічого додати до простої і незмінно вагітної правди, що В. Британія виступить до війни зі своїм союзником без найменшого вагання, щоб ударемнити німецький напад на незалежність Польщі, незважаючи на всякі спроби заслонити і затемнити його подробицями спору у справі Ґданська. Відповідю на силу буде сила, яку — пише „Таймс" — вжиють в рішучий спосіб. Під цим оглядом — пише далі щоденник — мета фронту мира доволі ясна. Анґлійська публична опінія вповні згодиться.

Черговим завданням держав т. зв. фронту мира устійнити спільну суть позитивної програми та оголосити її світові. В деяких умовинах вона повинна відкрити дорогу до переговорів для тих, які їх бажають. Всі евентуальні переговори — пише далі „Таймс" — можливі лише тоді, якщо Німеччина закине свою теперішню концепцію. „Життєвий простір" міліонів німців може лише тоді безпечно і вигідно істнувати, якщо Німеччина буде поневолювати і гнобити своїх сусідів та якщо навіть загорне їх майно і доми. Осуджуючи такі змагання „Таймс" запевняє, що навпаки відповідною основою безпеки Німеччини і всіх інших — це довіря. Якаж дрібна частина — запитує іронічно „Таймс" — раділа б нині з перемоги гітлерівської концепції „німецького післанництва супроти закордону" і з божеського права німців диктувати европейцям нижчого ступня"? Якщо має бути поступ на шляху дійсно зорганізованого миру, то треба закинути гітлерівську концепцію „життевого простору" і привернути свободу, що кожний має право собою управляти. Оправдані кольоніяльні концепції слід заспокоїти без повороту до старої концепції, щоб уважати нарід і територію замінною монетою. По „черговій війні" мусіла б у кожному випадку відбутися мирова конференція. Отже все промовляє за тим, щоб цю мирову конференцію відбути ще перед „черговою війною", але на умовинах, що запевнили б дійсну мирну конференцію. Одначе доки це неможливе, найкращою і дійсно практичною послугою для мира буде, якщо великодержави фронту мира вдержуватимуть збройні сили в повному поготівлю.

СИЛЬНИЙ ВІДГОМІН У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 16. 8. ПАТ. Вступна стаття „Таймса", яка стверджує в енерґійний спосіб рішучу волю В. Британії протиставитись силою всякій спробі німецькій геґемонії та відкидає всі спроби орґанізації Европи згідно з пляном Берліна і Риму, викликала велитенське враження в політичних колах Франції. Начальний публіцист „Аксіон Франсез" Делебек пише, що Німеччина та Італія заклопотані найбільше розвитком подій, бо міжнародне положення пішло у зовсім іншому напрямі, ніж цього сподівались і що зловилися у власні сіти. Французька преса виступає проти італійських плянів конференції 4-ох чи 5-ох держав підкреслюючи, що держави осі зясували собі справу, що опинились в „імпасі" і тому пробують дипльоматичної диверсії.

„БЕЗ КОМПРОМІСІВ" — ВІДПОВІДАЮТЬ НІМЦІ.

БЕРЛІН, 16. 8. ПАТ. Як відповідь на статтю „Таймса" помістив урядовий орган „Фелькішер Беобахтер" вступну статтю п. н. „Без компромісів" виступаючи рішуче проти висновків „Таймса" та поголосок, що Німеччина проектує міжнародню конференцію. Німецькі домагання до Ґданська — пише щоденник з погрозою — не є аж такі, щоб до їх сповнення треба було якихнебудь міжнародніх конференцій. Автор полемізує з „Таймсом" і наводить деякі уступи з його статті на приклад, „як то західні великодержави уявляють собі плян міжнародньої конференції". Далі щоденник поміщує уступ, що не вимагає ніякого коментаря: „Кожний німець знає, що німецьке поняття „життевого простору" не висловлює нічого іншого лише вільну і мирну діяльність німецького робітника та купця в середущій Европі". Якщо „Таймс" міркує, що під поняттям „життевого простору" скривається гноблення сусідів і грабіж їхнього майна, то це — заявляє „Фелькішер Беобахтер" — такий злобний фальш, якого ми ще дотепер не переживали.

Японське військо під Гонконом.

НОВЕ ЗАГОСТРЕННЯ МІЖ В. БРИТАНІЄЮ ТА ЯПОНІЄЮ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Японські війська почали очищувати в полудневім Китаю терени, що межують з британською концесією в Гонконі. В год. 1-ій вночі прийшов відділ японського війська до Баоаг. Другий відділ з 500 японських вояків обсадив нині вполудне прикордонну стацію Шумчун на залізничому шляху Кантон-Гонкон. Японські стежі стоять кільканапять метрів від кордону. По другому боці мосту стоять анґлійські війська. Положення дуже напружене.

Аґенція Домеї повідомляє: Здобувши Кантон японські війська не посувалися далі до кордону британської концесії, щоб оминути міжнародного конфлікту. Японські сили, що співпрацювали з британською владою, вдержували комунікаційну лінію, яка дозволяла їм на доставу зброї і муніції. Перед новою акцією японська команда переслала ноту британській владі з повідомленням про свої кроки і візвала, щоб не перешкаджала цій акції. Нота підкреслює, що якщо китайські війська користатимуть з британської території підчас спротиву, на британську владу спадуть всі наслідки.

ЯПОНСЬКА АРМІЯ МАТИМЕ ВИРІШНИЙ ГОЛОС У ПЕРЕГОВОРАХ З В. БРИТАНІЄЮ.

ТІЄНТСІН, 16. 8. ПАТ. Ген. Муто, делеґат японської армії у північнім Китаю до переговорів з британською делеґацією в Токіо, вернувся в понеділок до Тієнтсіну і заявив представникам японської преси: Тепер по виїзді військових делеґатів розмови йтимуть далі, але не будуть закінчені, бо остаточне рішення залежить від команданта армії у півн. Китаю. Генерал додав, що не виключений поворот військових делеґатів до Токіо, якщо В. Британія виявить щире бажання довести до порозуміння.

МІНІСТР ВІЙНИ ГЕН. ІТАҐАКІ В ЦІСАРЯ.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Японський цісар прийняв нині міністра війни ген. Ітаґакі, який склав звіт про всі справи, що цікавлять його ресорт.

Як збільшити кадри інтеліґенції і третього стану.

ПІД УВАГУ БАТЬКАМ І СТАРШОМУ ГРОМАДЯНСТВУ.

Проблема, як збільшити кадри нашої інтеліґенції, купців, промисловців і ремісників по наших містах, здається, стає тепер у нас чи не найважнішою. Якщо хочемо закріпити наше культурно-освітне, економічне, взагалі громадське надбання і забезпечити його майбутній розвиток, то мусимо вже заздалегідь подумати про людей, які могли б його перебрати й далі розбудовувати.

Вже сьогодні відчуваємо поважний брак людей до праці, головно людей з фаховим знанням і вишколом. Не говоримо про тих „безробітних", що сидять „в хаті" і ждуть на „посади", бо це здебільша люди, що вміють нарікати, а поправді нічого зробити не вміють. Про це можемо переконатися, коли поглянемо критично на нашу господарську розбудову. Ми покищо випираємо чужинців, зокрема жидів, з нашого господарського життя в його низах, охоплюємо найпримітивніші торговельні і виробні функції. Але коли доводиться творити вершини господарсько-промислового життя, тоді зявляються дуже поважні трудноші в доборі людей. Бо людей зі знанням, готових до праці, дуже мало.

Треба нам людей молодих, енерґійних, метких, людей, з яких кожний умів би щось добре зробити і виконати. Ми назагал нація бідна на матеріяльні капітали, але тимбільше мусимо помножувати і збільшати духовий капітал. Бо без цього духового капіталу не зможемо закріпити нашої економічної незалежности, яка є підставою існування кожної нації, нашої-ж зокрема.

Була в нас перед війною гарна традиція — підшукати талановиту, незаможну молодь по наших селах і допомагати їй дістатися до середніх шкіл або до ремісничо-промислових варстатів. Майже в кожному місті були одна-дві бурси заповнені саме цією сільською молоддю. Цій акції дуже багато завдячує наш культурний і господарський поступ. Наше затуркане й темне село під впливом цієї молоді переродилось у культурний бастіон.

Теперішні відносини на цьому відтинку нашого життя змінилися страшенне. Нема по містах меценатів, що пошукували б по селах за спосібною молоддю та їй допомагали в науці. Нема і тих передвоєнних бурс у кожному місті. А ці бурси, що залишились і ще „дихають", здебільша напівпорожні. Стан просто жахливий! Нація, що знаходиться в стані розбудови й розросту та захоплює щораз то нові ділянки праці, не має ким ці ділянки обсадити! Причина лежить у тому, що ми чимраз менше посилаємо дітей на науку до школи і до ремесла. Наше село майже зовсім перестало цікавитися середньою чи вищою школою, мовляв, наука тепер не виплачується. Навіть до ремесла є чимраз менший приплив селянської молоді, дарма що на селі землі щораз то менше, а в парі з тим збільшається біда й нужда. Коли до того додати, що й доплив молоді з інтеліґентних родин теж значно зменшився, то дістанемо картину не надто веселу. Для ілюстрації цього невеселого стану наведу табельку з „Малого Рочніка Статистичного" за 1939. рік про стан учнів на основі віроісповідання у шк. році 1936-37.

Типи шкіл	загально в тисячах	рим. кат.	гр. кат.	пра-восл.	еван-гел.	мойсе-еве	інші
		Віроісповідання					
		відсотки загалу учнів					
Загально-освітні	200.6	74.5	3.8	2.2	2.5	16.5	0.5
фахові	88.5	78.1	2.1	3.2	1.8	14.6	0.2
вищі	48.2	79.3	3.1	2.9	2.6	11.8	0.3

Коли до цього додати, що греко-католики і православні, за державною статистикою з 1931 р. творили 22.2 прц. усього населення Польщі, то побачимо, що відсоток нашої молоді в усіх типах шкіл (загально-освітніх 6 прц., у фахових 5.3 прц. і у вищих 6 прц.) є рішуче за низький. Тут варто порівняти цифри жидівської молоді: жиди мають коло 8 прц. населення Польщі, а молоді в школі мають: в освітніх 16.5 прц., у фахових 14.6 прц., у вищих 11.8. Не диво, чому жиди до сьогодні відіграють таку поважну ролю в господарському житті.

І тому тепер, на порозі нового шкільного року, мусимо застановитися над цим невідрадним явищем та шукати якоїсь практичної розвязки. Мусимо повести серед нашого громадянства, а передовсім серед селян, широку пропаганду, щоб масово посилали свої діти до шкіл ріжного типу і до ремесла, бо цього вимагає від нас сучасне життя, сучасна хвилина, цього вимагає від нас добро і майбутнє нашої нації.

Питання лише, як розвязати практично матеріяльні трудноші?

Тут можна мати кілька розвязок.

Діти з підміських сіл можуть до школи доходити або доїздити, хоч така рада практично не дуже добра і дає не дуже задовільні висліди. Бо доїзд залізницею раннім-ранком до школи і пізнім вечором до хати дуже втомлює. Лишається за мало часу на науку. Тому з молоді, що доїздить не більше половини кінчає правильно школу. Тут мусить бути велике зрозуміння батьків і дітей! Спосіб цей лиш тим добрий, що дешевий. Найбідніший селянин, мешкаючи недалеко міста, коли має добру волю і зрозуміння, може дитину посилати до школи або ремесла.

Найкращою розвязкою є бурси. Але не всюди вони є і не всіх можуть помістити. Тому варт подумати про щось посереднє між батьківським домом і бурсою і щоб не переступало матеріяльних спроможностей батьків-селян. Такою посередньою розвязкою, на мою гадку, повинні бути т. зв. збірні кватири.

Збирається 5—10 батьків, що мають посилати діти до школи чи ремесла, винаймають спільно (на спільний рахунок) в місті мешкання, скажім кухню і велику кімнату, де ставлять стіл, крісла або лавки, ліжка (можуть бути залізні, складані, або деревляні) і умивальку і є вже мешкання. Батьки вибирають зпоміж себе якусь розумну старшу жінку на господиню цього мешкання, якої завданням буде приготовляти харч дітям і мати нагляд над наукою. З харчами мороки не буде, бо кожний батько привезе трохи картоплі, муки, солонини, хліба, городовини, молока тощо зі своєї господарки, так, щоб у місті не треба було нічого купувати. Один зі старших учеників може обняти нагляд над наукою молодших. Крім цього і вчителі поодиноких шкіл можуть зацікавитися такими збірними кватирами і час до часу піти туди на провірку. Це були б наче бурси в мініятурі. Користь з таких збірних кватир для наших селян може бути дуже велика, бо крім оплати школи і мешкання (яких 5 зол. місячно) і книжок не було б якихсь більших готівкових видатків. Харч і одяг не входять у гру, бо чи дитина буде дома чи в школі, все одно треба її дати їсти і купити якийсь одяг.

Над цим проектом, гадаю, варто застановитись, може навіть передискутувати його і відтак перевести в діло. Саме тепер пора на це, щоб почати акцію в тому напрямі. Неуцтво і байдужість треба викорінити, — молодь мусить здобути знання потрібне для себе і для культури свого середовища.

Андрій Качор.

З польської преси.

Наслідки німецько-італійської конференції.

Відомий льондонський кореспондент виленського „Слова" п. Люп зателефонував під датою 15. VIII. м. і. ось що до свого щоденника:

„До Льондону надходили цілу неділю та понеділок суперечні чутки про зміст розмов у Берхтесґадені. Деякі часописи, нпр. „Дейлі Телеґраф" і соціялістичний щоденник „Дейлі Геральд", твердять, що там рішили в дусі війни, інші, як „Таймс", ставлять багато спокійніші гороскопи. Ввечір розійшлися сплітки, імпортовані з Ґданська, що криза вибухне 27. серпня: у тому дні в Таненберґу канцлер Гітлер поставить, мовляв, **домагання, щоб держави погодились на негайну злуку Ґданська з Німеччиною, погрожуючи в протилежному випадку невідкладною війною. Згідно з пляном Гітлера, Анґлія та Франція, щоб оминути війну, запропонують европейську конференцію. Та Гітлер дасть свою згоду тільки в такому випадку, коли наперед буде устійнене, що конференція займатиметься тільки технічними подробицями ґданської справи.**

Те все тільки чутки або пробні бальони. Що буде в дійсности ніхто, здається, не знає напевно. Подібною таємничістю окутана візита комісаря Ліґи Націй у Ґданську Буркгарда в суботи минулого тижня у Берхтесґадені. Таксамо невідомо, чи Гітлер прийме Форстера, що саме вертається з родинного містечка в Баварії. Проте певне одно, а саме, що Ґданськ залишився предметом побажань Гітлера та що в цьому напрямі йтимуть далі всі німецькі змагання. Вказує на те м. і. повідомлення про арештування двох польських митних інспекторів у Ґданську в понеділок біля корабельних варстатів у Шіхав".

„Більша Польща".

„АБЦ" з 16. VIII. пише:

„Версайський договір та договір, що його два роки потім заключено у Ризі устійнив такі кордони польської держави, що вони охоплюють значно більший простір від того, який давніше належав до Річипосполитої. Одначе в першому періоді відзискання незалежної держави в польській суспільности виробилось переконання, що поляки повинні бути вдоволені з того, що мають і не повинні думати про землі, які ще не визволено; тимбільше, що Польща не була підготовлена до того, щоб ставити дальші домагання...

На Сході кордони Польщі сягали дуже далеко поза Дніпро. На північному Сході доходили до фінської притоки, на півдні межували майже з Чорним Морем. **Одначе ті землі, що їх поляки втратили на Сході, були слабше звязані з Польщею і вони не конче потрібні для створення великої, могутньої Польщі, за вийнятком Камянця Подільського та Поділля, звязаних почуваннями поляків...**

Інакше на заході. Там польські землі сягали аж поза Одру, забезпечуючи Польщі широкий доступ до моря. Щецін (Штетін) був столицею польського князівства. Вроцлав (Бресляв) був одним з головних міст давньої Польщі. Ґданськ був ініціятором боротьби з хрестоносцями, яка довела до його знищення, та боронився пізніше всіми силами перед пруською займанщиною. В Кеніґсберґу, в якому польський король оснував університет, правив польський воєвода.

Західні землі, що їх утратила Польща, мають для поляків багато більше значіння. Мусимо — пише „АБЦ" далі — тямити про них, коли не хочемо забути про власну велич та великодержавну потугу".

Ще один плян у справі Ґданська.

„Пущено у світ — як це пише „Гонєц Варшавскі" з 16. VIII. — комбінації, що нібито походять від канцлера Гітлера про плян полагоди ґданської справи.

„Пті Парізієн" подав вістку, нібито Чемберлен мав закомунікувати німцям, що не мав би нічого проти конференції, але нинішньої політичної атмосфери не вважає за відповідну для таких розмов; Гітлер зі свого боку мав нібито натякати на потребу участи Злучених Держав у такій конференції.

Все те — міркує „Ґонец Варшавскі" — пробні бальони, висувані німецькою пропаґандою, щоб намацяти терен, шукати виходу зі становища та втягнути Велику Британію і Злучені Держави в балачку. Цим комбінаціям повірив варшавський кореспондент „Менчестер Ґардіян", що пішов ще далі і пустив чутку, мовляв з польських джерел, зближених до польського міністерства закордонних справ, що польська сторона виступила навіть з контрпропозицією такого змісту: Східна область Ґданська мала б відійти до Східних Прус, західня область до Польщі, саме-ж місто Ґданськ творило б польсько-німецьке кондомініюм, причому південну частину міста поділено б за національностями.

Все те — кінчає „Ґонец Варшавскі" — найзвичайніші вигадки і нісенітниці, без ніякої фактичної основи. Вони йдуть по лінії німецької пропаґанди.

БУРХЛИВІ ПРОТИНІМЕЦЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ У ТРНАВІ.

БРАТИСЛАВА, 16. 8. ПАТ. Підчас мячевих змагань у Трнаві між німецькою і словацькою дружиною „Трнава" дійшло до бурхливих протинімецьких демонстрацій. У хвилині, коли німецька дружина поздоровляла публику піднесенням руки, розляглися оклики і свисти. До подібних сцен дійшло у Братиславі на змаганнях меншої німецької і словацької дружини. Німецька преса обурюється, що польську дружину „Погонь" витали оваційно у Братиславі і що поліція не виступила проти протинімецьких демонстрацій.

ШВЕДИ ГОТОВІ БОРОНИТИ ЕСТОНІЮ.

ТАЛЛІН., АТЕ. Естонський президент відвідав остров Вормсі, де більшість населення становлять шведи.

Представник шведів, пастор Пель, заявив у повитальній промові, що шведи, які від віків боролись рамя об рамя за права і свободу, тепер готові на випадок потреби зі зброєю в руках спільно боронити кордони естонської держави.

БУРКГАРДТ НЕ БРАВ УЧАСТИ У ЗАЛЬЦБУРЗЬКИХ НАРАДАХ.

З льондонських політичних кол вияснюють, що високий комісар Ґданська не брав участи у нарадах Рібентропа з Чяном та що він не підіймався ніякого посередництва.

Як говорять, Буркгард відбув по дорозі якісь наради у Базилеї.

——o——

КАНЦ. ГІТЛЕР ВЕРНУВСЯ ДО БЕРХТЕСҐАДЕН.

ЗАЛЬЦБУРҐ, 16. 8. ПАТ. Канц. Гітлер, який був на фестівалю Моцарта в Зальцбурґу, вернувся до Берхтесґаден.

——o——

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНҐРЕС ГОДИТЬСЯ ЗМІНИТИ ЗАКОН ПРО НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

ВАШИНГТОН, 16. 8. ПАТ. Сен. Баклі, якого вважають шефом більшости американського сенату заявив, що конґресові кола рішили змінити закон про невтральність, але щойно на сесії конґресу в січні 1940 р. Сенатор заявив, що підтримує през. Рузвельта. Всі трансакції продажі муніції і зброї можливі лише за готівку, що зменшить риск Злучених Держав.

——o——

НАЙБІЛЬШІ ТУРЕЦЬКІ МАНЕВРИ.

АНКАРА, 16. 8. ПАТ. У східній Тракії почались маневри турецької армії, закроєні на непрактиковану дотепер мірку. Маневри, в яких беруть участь усі роди зброї, протягнуться до 21. ц. м.

През. Ісмет Іноню приняв грецького міністра закордонних справ Врудіса.

——o——

ЧЕХІЯ МАТИМЕ МІНІСТЕРСТВО... ВІДЖИДІВЛЕННЯ.

ПРАГА, ПАТ. Чеське арійське обєднання предложило през. Гасі проєкт міністерства віджидівлення протекторату. Його завданням було би усунути жидівські впливи з життя протекторату. З тим міністерством співпрацював би дорадчий орґан, зложений з членів „народньої спільноти".

——o——

БРАТ ШУШНІҐА НЕ ПОМЕР

АМСТЕРДАМ, ПАТ. У щоденнику „Парі Суар" появилася вістка, немов би у таборі утікачів у Сляйс помер серед загадкових обставин брат б. австрійського канцлера Курт фон Шушніґ.

Управа табору вияснила, що справді помер там чоловік з таким іменем і прізвищем, але він не був братом б. канцлера.

ДЕЩО З ЖИТТЯ ВОЛИНІ.

СУПЕРНИЦТВО МІЖ РІВНИМ І ЛУЦЬКОМ.

Рівне в порівнянні з Луцьком дуже молоде місто. Бо коли початки Луцька губляться в передісторичних часах (Длуґош каже, що вел. кн. Володимир збудував тут замок (город) уже в 1.000 році), то Рівне до другої половини XV. ст. було маленьким українським селом. Власник його, шляхтич Івашко Дичко (очевидно, православний українець) у 1461 р. продав Рівне українському князеві Семенові Несвицькому (чи Несвізькому) — Несвіч нині стація на лінії Луцьк—Львів. По смерти Семена Несвицького його жінка, княгиня Марія Несвицька, збудувала замок та місто Рівне і прибрала собі прізвище: княгиня Ровенська.

Юнак-город Рівне почав швидко рости і ще за російських часів став найбільшим містом північно-західньої частини Волині. Тепер столиця Волині Луцьк нараховує, не зважаючи на скупчення тут майже всіх воєвідських урядів і приєднання до нього околиць, всього 42.000 населення, зате Рівне має його 47.000.

Всеж ріжниця між кількістю населення Рівного й Луцька з кожним роком зменшується і Рівному „загрожує" зрівняння з суперником Луцьком.

Міста мають свою амбіцію таксамо, як і люди. Прокинулась амбіція і в Рівному. І ось маємо конкретний вияв цієї амбіції: рівенський міський уряд уживає заходів, щоб прилучити до міста такі околичні села: Тютковичі, Дворець, Видумку, Басів Кут, Боярку й Золотіїв. Якби вдалося прилучити 5 названих сіл, то число населення Рівного зросло б на 6.000 душ, себто до 53.000, або на 11.000 більше, ніж у Луцьку.

В Рівному панує живіший і вільніший дух, між іншим і більша національна та релігійна толеранція — і Рівне зростає та багатіє. Луцьк навпаки — типове клерикально-бюрократичне середовище; тут економічне й культурне життя ледви втримується, щоб не гаснути.

РАДІОФОНІЗАЦІЯ ВОЛИНІ.

Радіофонізація Волині йде в двох напрямках: по-перше, квапливо будують у Луцьку радіостацію, по-друге (як ми вже подавали), всі сільські школи, волосні уряди, орґанізації спішно забезпечують відбірними апаратами і т. д.

Радіостація має бути викінчена в жовтні ц. р. власне з огляду на те, що у вересні міжнародня радіофонічна конференція буде обмірковувати справу визначення для поодиноких радіостацій довжини хвиль. Монтують вже машини, викінчують будинки для студій та адміністрації і ін. Деякі труднощі матиме луцька радіостація з електричною енерґією. Бо в листопаді вигасає концесія власників електрівні в Луцьку, що перейде на власність міського уряду, але вона працює постійним струмом.

Найцікавіше, що хоч відкриття луцької радіостації вже наближається, про українські авдиції нічого не чувати. Згори можна сказати, що без поважної кількости українських авдицій луцька радіостація не матиме тих слухачів, яких хотіла б мати.

НА СЛІДАХ СТАРОЇ СЛАВИ.

В часі останніх дощів завалилася їздня в м. Вишнівці на Кременеччині. Коли їздню поправляли ствердили, що під вулицею йде льох у напрямі замку колись українських князів Вишневецьких, що дали з себе відомого січовика Байду, героя леґенди про страшну смерть у турецькій неволі. Князі Вишневецькі — це вітка князів Острозьких, що прибрали собі нове назвище від Вишнівця. Початок замку у Вишнівці відносять до XIV. ст. Сьогодні приміщена в ньому фахова школа кремянецького ліцею.

В підніжжі так званої Турецької Горй, що лежить біля Дубна, оце недавно знайшли горнятко з турецькими монетами і кільканадцять людських кістяків, що носять сліди ударів гострою зброєю.

Леґенда, збережена народньою масою, каже про Турецьку Гору й людські кістяки таке: В часі одного нападу турків мешканці околиць почали втікати в напрямі города-замку. Під самими його стінами наздігнали їх турки й усіх порубали. На памятку про цю страшну різню людей під самою горою названо її Турецькою.

ЗНИЩЕНО 30.000 ГОСПОДАРСТВ.

Бідним волинякам усі вітри ввічі. А цього літа — то ще з хуртовинами та з градом. Такого граду, як у цьому році, і таких страшних наслідків його не памятають найстарші люди.

Всього потерпіло на Волині 31.752 господарства, у яких град знищив урожай цілковито — збіжжя, садки, городики і т. д. Зрозуміла річ, що це число лише грубших шкід, які звичайно реєструються в першій черзі. Господарі, яких страти сягають невеликих відсотків урожаю, навіть, буває, нікому й не зголошують їх. Махнуть рукою та й годі. Отже загальне число господарств, яким град спричинив як більші, так і менші школи, напевне значно більше, може навіть удвоє-втроє.

Про розміри хуртовини та її силу каже такий факт: Лише в одному дні знищила хуртовина в кількох повітах 10.000 господарств. Знищено к. 2.000 господарських будинків і хат. Розметено та знищено багато стогів сіна, особливо на Волинському Поліссі, де сіно — головний продукт дрібних господарств, що мають орної землі мало, а зате — багато луґ і багон.

СТРАШНА КАРА ЗА ЗРАДУ.

Між залізничою стацією Киверці і с. Тростенцем лежить темне, глухе, якби забуте Богом село, що носить назву Озеро, очевидно, від озера, а властиво — озерця. І враз с. Озеро на Луччині стало відоме, вістка про нього передається з уст до уст, у декого морщиться чоло або й терпне шкіра. Бо в Озері відбувся страшний суд, від присуду якого згинули жорстокою смертю аж 3 живі істоти.

Одного дня на лугах Озера розсілося к. 200 бузьків, що злетілися сюди з ріжних сторін. Було враження, що бузьки, жваво клекочучи, збились немов у клубок. Коли-ж вони нарешті заспокоїлися й відлетіли, на лузі залишилося троє бузьків, задзьобаних на смерть.

Селяни кажуть, що такі випадки вже відомі та що це відбувся суд бузьків над зрадниками.

Як бачимо, в бузьків розправа коротка.

А САМОГОН ДАЛІ РОЗВЕСЕЛЮЄ СЕРЦЕ ВОЛИНЯКАМ.

На Волині щораз частіше чуєте:

— Маю такий настрій, що хоч пий до безтями...

Інтеліґенти так кажуть, а селяни, в яких від слів до діла завжди ближче, вже й роблять. А що ціна на збіжжя стоїть низько, а видатки навпаки — щораз більше спинаються вгору, то замість „монопольової" доводиться задовольнятися „самогоном". І дешевше й забуття глибше — наче б і жити перестав. Отже ґрунт для самогонового „промислу" на Волині сьогодні чудовий. І справді в останніх тижнях він почав розвиватися дуже широко.

Про цей розвиток свідчить такий факт: влада одним махом знайшла та зліквідувала ні більше, ні менше, тільки понад 200 „фабрик" самогону на Волині.

С. С.

——o——

Польсько-німецька війна тривалаб довго

— ПИШЕ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Спеціяльний кореспондент „Дейлі Експресу" описує враження поїздки по Польщі, зокрема здовж німецького кордону.

Він уважає, що поляки не занедбали нічого, щоб приготовитись до оборони та є переконаний, що німецька кампанія в Польщі булаб дуже довга й важка. У всякому разі не була б це така війна, яку бажали би вести німці.

У Німеччині та в Гданську говорять, що німецька армія перемашерувала би скоро через Польщу та перемогла б її. На думку анґлійського журналіста такий плян неможливий — німці мусять зясовувати собі те.

„Італії залежить на тім, щоб Ґібральтар належав до Еспанії"

— СТВЕРДЖУЄ ОРҐАН ҐЕРІНҐА.

БЕРЛІН, АТЕ. Орґан Ґерінґа „Національцайтунг" стверджує, що Ґібральтар у руках Анґлії становить поважну загрозу для Еспанії. Також Італії залежить на тому, щоб Ґібральтар належав до Еспанії. З одного боку та твердиня грає ролю у плянах „окруження", з другого боку через Ґібральтарський пролив іде італійський експорт до Америки.

Майбутнє виявить — пише „Національцайтунг" — чи Анґлія зуміє оборонити Ґібральтар перед Еспанією, яка тепер стала сильною державою. Очевидно Еспанія не толеруватиме на постійно британського Ґібральтару та не стерпить міжнародньої смуги в Танжері.

В колах міжнародніх обсерваторів уважають ту статтю пробою шантажу проти Анґлії.

БРИТІЙСЬКИМ ВОЯКАМ З ҐІБРАЛЬТАРУ ЗАБОРОНЕНО ВИЗДИТИ ДО ЕСПАНІЇ ДОКИ ЕСПАНСЬКА ВЛАДА НЕ ЗАПЕВНИТЬ, ЩО ШАНУВАТИМЕ БРИТІЙСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ.

ҐІБРАЛЬТАР, ПАТ. Військова влада ґарнізону повідомила залогу в денному приказі, що з огляду на арештування жінки брит. старшини в Еспанії ґубернатор Ґібральтару заборонив військовим та морякам усіх ранґ виїздити на еспанську територію, доки еспанська влада не запевнить, що як слід трактуватиме британських військових та їхні родини.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ВІЗИТИ ҐЕНЕРАЛА ФРАНКА В РИМІ.

РИМ, АТЕ. Тут ідуть великі приготування до візити ґен. Франка, який приїде в половині вересня. Ґенерал причалить літаком у Ґенуї, де повитає його один з членів королівської родини та мін. Чяно.

Підчас побуту в Римі ґен. Франко буде гостем короля у квіринальській палаті.

ВІЗИТА АМЕРИКАНСЬКОГО МІНІСТРА В РИМІ.

РИМ, 16. 8. ПАТ. Американський міністр пошт Фарлей приїхав нині пополудні до Риму. Офіційний комунікат каже, що його подорож не має політичного характеру. Американські кола в Римі підкреслюють, що мін. Фарлей щороку відвідує Рим. **Одначе не виключене, що міністр Злучених Держав зустрінеться з членами італійського уряду та що його приймуть на приватній авдієнції у Ватикані.**

Бльокада Гонкону загострена?

БРИТІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ОБСАДЖУЮТЬ КОРДОН.

ГОНКОН, ПАТ. Японські війська почали великі операції здовж границі британської кольонії Гонкон. Літаки бомбардували Шумчун. У Нанчао висаджено на беріг коло тисячі вояків.

Як припускають, є це початок гострої бльокади Гонкону. На кордон вислано дві сотні британських військ.

ЧЕРГА НА АМЕРИКАНСЬКИХ ГРОМАДЯН.

ТІЄНТСІН, 16. 8. ПАТ. Американська громадянка 59-літня Річардс повідомила консулят Злучених Держав, що японські стежі перевели в неї основну ревізію на границі французької концесії у хвилині, коли хотіла перейти з двома кошиками ярин. Пані Річардс мала документ тотожности, що його видав британський консулят. Японський консуль довідавшись про випадок від американського консуля, перепросив його офіційно.

АРІТА ВДОВОЛЕНИЙ ХОДОМ ПЕРЕГОВОРІВ З АНҐЛІЄЮ.

ТОКІО, АТЕ. Мін. Аріта заявив, що є вдоволений ходом переговорів у справі Тієнтсіну.

16. ц. м. почалися пленарні наради.

Василь Котіль має 7 дітей і тому пише лист до парляменту...

З НАШОЇ СЕРІЇ ПАРЛЯМЕНТАРНО-ПОЛІТИЧНИХ „СМІХОВИНОК".

Варшава, 14. серпня.

Польська прилюдна опінія, втомлена навалою закордонних політичних вісток, радо звертає свої зацікавлення у протилежний бік, у напрямі внутрішніх справ. Може й тим треба пояснювати факт, що мала, пересічна історія (яких можна у нас рахувати тисячами), занотована парляментарним кореспондентом варшавської „політики", знайшла такий широкий відгук, що говорять про неї у каварнях та навіть пишуть у пресі ріжних напрямів і ріжних місцевостей.

Зміст тої „історії" описав найкраще сам спричинник зацікавлення його особою, український селянин Василь Котіль з Липовиці у власноручному (писвному по польськи) листі до парляменту, виняток з якого наведемо за „Політикою". А Василь Котіль написав, як умів, довго, але просто, без нещирої стилізації:

„Ja niżej podpisany Wasyl Kotil syn Iwana z Lipowicy mam na utrzymaniu starą matkę i żonę i 7-mioro dzieci i jestem partyi firerym w lasach państwowych i teraz wyrzucony z roboty i mało niezabity za to, żem się upomniał za siebie i za swoich robotników u p. nadleśniczego, że mało płacą, bo 80 gr. od metra sześciennego rąbania. A za to leśniczy Król wyzywał nas mówiąc, takie wy dzicki czarne, szlak by was trafił, i wyprawił żyda Frajlicha bijantra lasowego, by wyrzucił nas z pracy. Wtedy żyd powiedział, że jak nie ustąpimy, to przyjdzie policja i nas skuje. I zrobił się wielki krzyk i robotniki zlecieli się z 3 partii, a jeden upadł na drzewo i przebił rękę bardzo a opieki sanitarnej nie było, ranę zatykali chlebem i brudną fecą do butów..."

Від себе можемо додати, що листа Василя Котіля, в якому знайшлося багато ще інших просто неймовірних описів сцен невідповідної поведінки лісничих державних лісів з українськими робітниками переслала канцелярія У. П. Р. до відома міністра хліборобства **Понятовського.**

ПАЦИФІСТИЧНА УСТАНОВА ДЕБАТУЄ НАД МІЛІТАРНИМИ СПРАВАМИ.

З Варшави виїхала до Осльо польська делеґація на 35. конґрес **Міжпарляментарної Унії.** На чолі делеґації стоїть віцемарш. Дембський; як референт меншинних, отже й українських справ входить у її склад б. посол **Дзедушицький-Хоїнський** зі Сх. Галичини.

В цьому році минає власне 50 років від заснування (1889) у Парижі Міжпарляментарної Унії. Основоположниками її були відомі **пацифісти:** анґлієць Уіліям **Кремер** і францув Фридрих **Пассі.** Довоєнна діяльність Міжпарляментарної Унії централізувалася довкруги орґанізації міжнародньої співпраці та системи міжнародного арбітражу. Праці Унії були поважним причинком до скликання відомих мирових конференцій у Газі, що їх вислідом було створення постійного Арбітражного Трибуналу. Праці над створенням Міжнар. Трибуналу Справедливости не реалізовано з приводу вибуху великої війни.

Повоєнна діяльність Унії проявляється від 1921 р. у формі щорічних міжнародніх конґресів. Німеччина не бере в них участи від свого виступлення з Ліґи Націй, зате італійці беруть активну участь у всіх дебатах.

Теперішній 35. конґрес в Осльо відбувається у виняткових умовинах, з огляду на европейську ситуацію. Вона й буде головною точкою нарад. Промови парляментаристів цілого світа насвітлять становище всесвітнього парляменту до аґресії й війни, що загрожують мирові.

Другим важним предметом нарад має бути... дебата над можливістю мирної полагоди міжнародніх конфліктів. Не підлягає сумнівам, що вона принесе найцікавіші... мілітарні вискази та рефлексії.

Цікаво, що скаже, якщо буде мова про українців, польський делеґат п. Дзедушицький, що нераз заявляв себе знавцем українських справ...

КТВ.

Чи виїзд мін. Чакія рішає про долю МАДЯРЩИНИ.

ЛЬОНДОН, 16. 8. Льондонська преса пише, що мін. Чакі, який перебуває в гостині в німецького міністра внутрішніх справ Фріка, в його маєтку біля Мінхену, має приїхати ще сьогодні до Берхтесґаден.

Із поїздкою мадярського міністра закордонних справ до Берхтесґаден вяже анґлійська преса багато справ. Між ін. вона обстоює погляд, що поїздка Чакія матиме вирішний вплив на становище Мадярщини до держав осі. **Часописи пишуть, що реґент Горті запросив до себе офіціяльно перед кількома днями анґлійського посла в Будапешті та що та розмова звернула увагу анґлійських чинників на ситуацію в Мадярщині. Після розмови з реґентом згаданий посол буцімто відвідав премієра Телекія, який заявив, що Мадярщина не має зовсім наміру прилучитися до Німеччини та хоче стояти на становищі якнайбільшої невтральности.** Британські кола хотіли би тепер якнайшвидше довести до відпруження між Румунією та Мадярщиною. **Виринає ще теж інша справа, а саме, чи Польща не признала би наступу на Мадярщину поважною посередньою загрозою для себе, що знов зобовязувало би Анґлію негайно прийти на підмогу.**

Крім того анґлійська преса знов заговорила тепер про плян поділу Словаччини між Німеччину й Мадрщину.

ЗНОВ АРЕШТУВАЛИ ПОЛЬСЬКИХ МИТНИХ ІНСПЕКТОРІВ.

ВАРШАВА. 16. 8. До Варшави наспіла вістка про нове арештування двох польських митних інспекторів. Ґданська влада не хотіла спершу подати до відома того факту. Виявилося, що два митні інспектори Ґолаковський і Словіковський, які виїхали на службу польською моторівкою, опинилися при устю Висли серед ґданських поліційних моторівок.

Коли польський Ґенеральний Комісаріят заінтерпелював у тій справі президію поліції у Ґданську, там пробували заперечити, що польських інспекторів арештовано. Щойно по гострій інтервенції комісаря Ходацького ґданська поліція признала, що обох інспекторів арештовано за злогадне кольпортування у Ґданську протигітлерівських летючок.

Польський ґенеральний комісар зажадав в ультимативній формі негайного звільнення обох інспекторів.

ГІТЛЕР ДОМАГАВСЯ ВІД БУРКГАДТА ПРИЛУЧЕННЯ ҐДАНСЬКА.

ЛЬОНДОН, 16. 8. У звязку з поголосками про розмови ґенерального комісаря Ліґи Націй у Ґданську проф. Буркгардта Гітлер імовірно заявив йому, що прилучення Ґданська до Німеччини є мінімальним домаганням. Зате Німеччина погодиться признати Польщі вільну смугу у ґданській пристані. Місія Буркгардта імовірно закінчилася невдачею. Його розмова з Гітлером тривала імовірно пів години. Кажуть, що Гітлер зложив проф. Буркгардтові заяву дуже нагальним тоном.

—o—

ЛЕТ ДО ЕВРОПИ ЧЕРЕЗ СТРАТОСФЕРУ.

ВАШИНГТОН, 16. 8. ПАТ. Найславніший американський летун Говард Гюз, який минулого року перелетів літаком довкола світа за 91 год. і 14 хвилин, звернувся з поданням до влади за дозволом на лет до Европи через стратосферу. Гюз є міліонером і займається летунством з приємности. З тією метою доручив збудувати спеціяльний чотиромоторовий літак.

Економічний огляд.

Ситуація на збіжевому ринку.

(Розмова з директором „Центросоюзу" інж. М. Творидлом.)

ЯКА СЬОГОДНІ СИТУАЦІЯ НА ЗБІЖЕВИХ РИНКАХ?

Для рільничого світу не світла. У місяці липні ціни постійно знижувалися на світових ринках, аж щойно в липні почався нахил до стабілізації. Свідчать за тим досить уже поважні нотування на пізніші достави. Але на звишку нема виглядів і найправдоподібніше вже лишиться ціна коло 25 прц нижча від цін з минулого року.

ЧОМУ ЦЕ ТАК?

Очевидно дивне це явище, бож загал є тієї думки, що саме тоді, як здається ось-ось вибухне війна, як усі сирівці (нпр. кавчук, волокнні рослини), а не менше металі (цина, цинк, мідь, залізо, оливо тощо) дорожіють саме через воєнну загрозу, повинні також рости в ціні збіжеві продукти. А вони навпаки падуть. Це вказувало б з одного боку на те, що промислові, отже імпортові держави і всі що зброяться, мають вдовіль запасів і тільки вимінюють їх на нові, а з другого боку вказує на добрі цьогорічні врожаї. І дійсно — статистика виказує, що цьогорічний урожай збіжжа на 2 прц. вищий від минулорічного.

А ЯКА СИТУАЦІЯ В НАС?

Очевидно, світова ситуація не може бути без впливу на нашу. Правда, вона може мати додатні впливи на удержання ціни преміювання експорту чи інші зарадчі засоби, але тільки до деяких фінансових спроможностей, і тимсамим до якихось меж. Ціни у нас упали також.

ЧИ БОГАТО ЗБІЖЖЯ Є ВЖЕ НА НАШОМУ РИНКУ?

Наш сільсько-господарський світ зачав уже на добре збут нового збіжжя. Старе вже тільки вийнятково показується на ринку. Дають його хіба ті дуки, що любуються у запасах збіжжя в стодолі чи в шпихлірі. Продаж цього року інтензивніший, як минулого року. Доказом факт, що Центросоюз перепродав союзного збіжжя в липні 1939 р. 2585 тон, тоді, коли в цьомуж місяці 1938. тільки 1882 тонни. Значить цього року 703 тон більше. Таке саме приблизно збільшення видно вже у серпні 1939 р. Збільшення подачі бачимо також на біржі.

Спитаєте напевно чому? На це годі дати неохибну відповідь. Одні добачують у тому наслідки цьогорічного кращого врожаю і в нас, інші кажуть, що причиною більша шруба податкова, ще інші пояснюють скорші вийолоти і продаж забезпеченням перед війною, бо кажуть, що краще мати в кишені гроші, як збіжжя. Але є також думка, що люди побоюються знижки, тому втікають тепер від збіжжя. Алеж у тому є зачароване колесо, бо як забогато нараз кидається на ринок, то саме через те викликується панічну знижку цін. Уряд старається запобігти цьому реєстровими закупами та іншими кредитами, але це не спинює подачі. Знижка йде. Держаться в ціні тільки ті продукти, що мають попит. Отже держиться наприклад ріпак, якого на жаль наші рільники продукують ще дуже мало, держиться частинно ячмінь, бо ще мало його на ринку збуту. Зате паде в ціні пшениця та жито.

ЧИ ВЕЛИКІ Є РІЖНИЦІ В ЦІНАХ У ПОРІВНАННІ ДО МИН. РОКУ?

Навіть дуже великі. Ось збірна пшениця. У першій декаді серпня 1938. р. продавалася льоко наші східні залізн. стації по 20 зол., а жито по 15 зол., а цього року у тому самому часі продають пшеницю по 17 зол., а жито по 11. Коли минулого року панувала в тому самому часі звишкова тенденція, то цього року навпаки — знижкова.

Це бажання рільників скоро випродувати запаси збіжжя використовують покупці по селах і як довідуємося, наші селяни тут і там випродують своє жито і по 7 зол., а пшеницю по 14 зол. Є ясне, що це йде на шкоду рільника,

ЧИ НАШІ КООПЕРАТИВНІ ОРҐАНІЗАЦІЇ ПРОТИДІЛАЮТЬ ЦЬОМУ?

О, так. Наші Окружні Союзи стараються робити все, що в їх силах. Щодня подають своїм кооперативам ціни на основі щоденних телефонічних звідомлень Центросоюзу та оголошують ціни в часописах, одначе і те ще не вповні помагає, бо ще досі не до кожного села доходять ці відомости. Врештою люди, навіть інтелігентні, часто більше дають віри всіляким тривожним вісткам, звичайно неправдивим, висисаним з пальця у всіх, головно в політичних справах, а щож говорити в тих, що так безпосередньо дотикають життя-буття хлібороба?

Одначе в цій справі є ще одна поважна закавика, вже незалежна від рільника. Всюди відчуваємо брак грошей до обороту, а в нашому житті також. Бракує селянинові на його конечні потреби, але й орґанізаціям та купцям бракує оборотового капіталу. Гроші зникли з нормального обігу. А цей товар, це готівковий товар, не кредитовий, значить треба готівку до обороту позичити. А ця готівка дорога, бо на гроші більший попит, ніж подача, і це обнижує також ціну збіжжя.

Щоб і цього оминути, кооперація змагає до того, щоб призвичаювати наших селян віддавати товар до продажу на зачети чи в комісі, а готівку виплачувати, коли дістане гроші і розчислиться за проданий товар. Але цей шлях нелегкий, затяжний, дарма, що конечний саме серед сьогоднішніх обставин.

Правда, наш рільник вже має довіря до кооперації, бо кілька останніх років, коли наша кооперація зорґанізувала збут збіжжя, дали докази, що до неї можна мати довіря і що взявши збіжжя в комісію до продажу, кооперація платить і не визискає. Але селянин продає, бо зараз потребує грошей. Кооперація старається платити, але саме цього року з кредитами слабше, ніж у минулих роках.

ДЕЖ ПОДІЛИСЯ ГРОШІ САМЕ ЦЬОГО РОКУ?

Питання на око недоречі в справі цін рільничих плодів. А всеж воно на місці. Брак грошей причиняється також до обнижки цін рільних плодів. Грошей повинно бути в обігу не менше а більше, бо коли при кінці грудня 1938 р. було в обігу банкнотів паперових, срібняків і більону на 1866.4 мил. зол., то при кінці червня 1939 р. 2327.9 міл. зол., себто на 461.5 міл. зол. більше. Тимчасом відчувається брак. А обраховано, що вклади в банках змаліли на 189.9 міл. зол. Знаємо, що в касах також змаліли, хоч статистичних виказів нема. Справді позичка державна на протилетунську оборону забрала з обігу 400 міліонів, але частина з тих грошей напевно вернулася до обігу, бо з неї уряд платить всякі підприємства для военних потреб. Інститут для досліду господарської конюнктури і цін каже, що не видно також зросту ні в промислі, ні в рільництві, ні в інвестиціях, щоб через те зросла потреба грошевого обігу аж так, щоби ця кількість грошей, котра є в обігу, не могла вже заспокоїти потреб.

Тож де поділися гроші? Зовсім ясна є одна відповідь: люди поховали гроші і держать їх у кишенях, у шафах. Повитягали з кас із банків, з підприємств. На це вказує факт, що передовсім позникали 5 і 10-золотівки тому, що мають дещо срібла. Це страх, паніка перед війною. Уважаю це за шкідливе явище, яке бє в установи, в наш рільничий світ, у всі наші підприємства і це також обнижує ціни наших рільних плодів, бо рільник кидає нагально збіжжя, щоб здобути готівку і обнижує ціну. А користи з цього посідачам грошей також нема, навпаки, вони зазнають тільки шкоди. Чому? Про шкідливість була недавно у Вашому часописі зовсім влучна стаття.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

БРАК БІЛЬОНУ БУДЕ ШВИДКО УСУНЕНИЙ.

Актуальна від деякого часу справа більону не сходить зі сторінок преси. Діло в тому, що все ще є околиці, де — не зважаючи на компетентні вияснення дотично невеличкої матеріяльної вартости більону, загрозу карних санкцій спекулянтам та господарським диверсантам, тощо — брак більону дається дошкульно відчувати. Ми мали нагоду на днях ствердити наприклад у долині Пруту, що змінити двацятку золотих на дрібніші — справа дуже важка. Буває, що люди сідають до потягів без білетів, бо не мають дрібних, щоб собі їх купити, купці дістали нових довжників, бо не можуть видати з банкноту, який дає йому клієнт, тощо. І таких околиць є ще доволі багато. Але як подає преса — **в найближчих уже днях** появиться в обігу більша кількість більону **нової емісії** (цілість її буде 50 міліонів золотих). Державна карбівня працює тепер дуже інтенсивно і можна сподіватись, що ця прикра справа в буденному житті втратить незабаром свою актуальність. Хіба що недоцільне або злосливе ховання більону йтиме дальше таким темпом, яким ішло досі, проглотуючи величезну масу розмінної монети.

Для інформації подаємо, що 10. ц. м. обіг більону в Польщі був ось-такий: срібні монети 384 міл. зол. (31. липня 382.4), нікльовий і бронзовий 122.9 (117.8), разом 506.9 міл. (500.2). Як бачимо з цього — в першій декаді цього місяця обіг зріс на 6.7 міл. золотих.

„Ц. Газета Гандльова" з 12. ц. м. подає, що за днях прибув до Польщі новий транспорт срібла в кількости 30.000 кг., призначеного для більону. Ще раз зазначує газета, яку шкідливу роблять ті, що ховають більон. Вартість його срібла не переходить 20%, так, що держава робить добрий інтерес, коли емітує більон. Про цю низьку вартість більону знають ті, що його ховають. Але вони улягають психозі, яку поширюють невідповідальні або ворожі елементи. Тому — пише згадана газета — треба якнайсильніше перестерегти перед дальшим уляганням цій психозі. Вона шкідлива, бо хоч державі, як емітентові, дає нагоду заробити на нових емісіях, проте згодом принести може велику шкоду, бо більону, коли він видістанеться зі схованок, буде забагато і він тяжітиме на господарському житті.

ГОРІШНИЙ ШЛЕСЬК ПИЛЬНО ПРАЦЮЄ.

Про це з великим вдоволенням пише польська преса. Безробіття щезає у фантастичному просто темпі — пише „Курєр Варшавскі" з 15. ц. м. Варстати праці заповнились робітниками. Гути працюють цілою парою при повних залогах. Те саме діється в копальнях. Згадана газета заздалегідь застерігається, що ця корисна конюнктура в горішньошлеському промислі, зокрема в тяжкому промислі не є вислідом военної підготови, а інвестиційних змагань Польщі і збільшених закордонних замовлень, м. і. контрактів на доставу до СССР. У минулому півріччі продукція зросла в пересічі на 120% у порівнанні до 1928 р., який принято як порівняльну базу.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ВАЖКЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРОМИСЛУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ ТА У ПІВДЕННІЙ СЛОВАЧЧИНІ.

Висуваючи домагання до Карпатської України та словацьких окраїн, мадярська пропаганда залюбки висувала господарський аргумент: ті землі — мовляв — занидіють, від коли втратили звязок з природним запіллям — Мадярщиною. Тепер вони вже належать до Мадярщини, тимчасом їхнє господарське положення погіршало. Промисл тих земель руйнують мадярські залізничі тарифи, які є вищі у порівнянні з давніми чехословацькими на 40—80%, в деяких випадках навіть на 110% — і то вже після того, як мадярський уряд призвав деякі тарифові полекші. На домагання поважнішої знижки тарифів, що далиб промислові „Горішньої Мадярщини" і Карпатської України сякутаку конкуренційну спроможність, у Будапешті відповідають, що згаданий промисл дістав тепер нові ринки збуту та що теперішній стан сприяє процесові господарського обєднання „новоприєднаних земель"… Як подає будапештенський „Зідост-Економіст", мадярські компетентні кола пояснюють тарифові труднощі північних окраїн тим, що Мадярщина зі своїми короткими залізничними лініями не може принята таких низьких тарифів як довга Чехословаччина, та що північні промислові осередки попали у невигідне положення: вони лежать коло кордону і мають змогу висилати свої вироби лиш на південь, через Будапешт — отже дуже довгим шляхом. Так виглядає „поворот до корони св. Степана…"

ЧИ НОВИЙ ЗМІСТ „МОНЕТАРНОГО ДОГОВОРУ" АНҐЛІЇ, АМЕРИКИ І ФРАНЦІЇ? — АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕКРЕТАР СКАРБУ В ЕВРОПІ.

У фінансових колах Льондону поширюється вістка, що секр. скарбу Злуч. Д. П. А. Морґентав приїхав до Европи не так для відпочинку, як на те, щоб довести до нового договору трьох великодержав на валютовому відтинку. Саме минає 3 роки, як дійшло до замирення поміж Англією, Америкою і Францією після девальваційних ферментів. Це впровадило незбицку рівновагу на валютовому фронті. Тепер іде про те, щоб запобігти евентуальним атакам на англійського фунта. Концепція, яку приписують новій місії Морґентава, малаб загарантувати безпеку англійській валюті, бо Зл. Держави П. А. і Франція мали б зобовязатися в разі потреби ратувати своїми валютовими і золотими запасами фунт штерлінґів від обезцінення. Англія має зобовязатися дати знову враз і потреби відшкодування обом згаданим державам.

ВИСЛІДИ ЖНИВ У ВЕЛ. НІМЕЧЧИНІ.

Найновіші статистичні дані інформують, що в Німеччині є тепер 38.268 міл. гектарів ужиткової для сільського господарства площі, тоді коли перед р. 1934 було її 34.814 тис. На ріллю, якої є 25.360 тис. га, припадає тепер 66.3%, коли перед війною припадало 73.5%. Збіжжа було посіяно тепер у Вел. Німеччині на круглo 11 міліонах гектарів. З того 38% жито, 10% пшениці, 16% ячмінь і 27% овес. Як запевнюють з нім. сторони — жнива є добрі і вислід їх не уступає вислідові минуого року.

Сторінка без політики.

Алькатраз - найжахливіша тюрма Америки.

АМЕРИКАНСЬКІ ТЮРМИ.

Немає мабуть багато таких країн, як Америка, де поруч найбільшого модернізму, подибуємо крайне назадництво. Яскравим прикладом цього — американське тюремництво. Американські вязниці діляться на дві катеґорії: федеративні, під владою Вашинґтону, і державні, підпорядковані законам тієї провінції (стейту), де вони знаходяться. А що майже в кожному стейті обовязують інші звичаї та закони, тож і в поодиноких вязницях панує не скрізь однаковий лад. Коли нпр. в одному стейті за пянство карають одно-місячною карою, то в інших (хоч би і в сусідньому), ледве тижнем. Найкращою федеративною тюрмою в Америці є

„АЛЬКАТРАЗ“.

Ця еспанська назва означає пелікана, бо справді на острові де стоїть, сьогодні тюрма, гніздилися колись пелікани. Тепер на цьому місці збудована велетенська твердиня-тюрма з масивними вежами. Скельний острів, у якому виковані фундаменти Алькатразу, завсіди сповитий мряками, крім того дуже часто навідують його буревії. На такому то острові збудували з бетону й сталі найжахливішу, непривітну тюрму, якої день і ніч береже сторожа зі скорострілами. Ці найкрайніші засоби оборони мають за ціль назавжди розвіяти мрії про втечу мешканців Алькатразу. Тож і всілякі спроби втечі безуспішні. В Алькатразі пересиджують найбільші злочинці. Відсиджував тут свою кару відомий Аль Капоне (тепер він під обсервацією в іншій тюрмі) — і тут збожеволів. Нових вязнів перевозять на острів моторовими човнами.

ЕЛЄКТРИЧНЕ ОКО.

Пройшовши кусень побережжя, їх ведуть вкутими в скелі сходами до окремої перехідної комірки, де знаходиться апарат, що дає голосні знаки, коли в котрогось із вязнів є якийнебудь металевий предмет. Завдяки цьому неможливо „перешмуґлювати“ засудженцеві якийсь пильник, ніж, чи зброю, хоч би як її скривав. Апарат цей, званий „електричним оком“ діє дуже справно і всередині тюрми, де вже живуть вязні. Крім того тюрма має ще й інші апарати. Нпр. в їдальнях, де дуже часто трапляються бійки й бешкети, є окремі апарати, що кожночасно вможливлюють наповнити кімнату слізним газом. В келіях усі двері завдяки кратам прозорі, і всі виходять на коридор, куди постійно ходить сторожа. Замітне, що в тюрмі немає ніодного годинника. Відвідувачі порозуміваються з вязнями через грубу скляну тафлю з отвором по середині. Відвідувати вязнів можна дуже рідко за окремим дозволом влади. Вязням самим з собою теж не вільно говорити. Окремі приписи обовязують вязня при голенні. Тричі на тиждень вязень має право висунути через отвір на коридор коробку від сірників. Дозорці вкладають до коробок ножики до голення, щоб по пяти хвилинах назад їх забрати.

Від шестої години вязні перебувають у келіях, а сторожа робить вправи на коридорах у цільному стрілянні до запханих на подобу вязнів манекінів відбираючи таким чином засудженцям охоту втікати. Очевидна річ, життя вязнів у таких обставинах незвимовно важке. Не дивниця, що багато з них божеволіє.

ПРОВІНЦІЯЛЬНІ ТЮРМИ.

У противенстві до „Алькатразу“, де збережений великий лад і порядок, провінціяльні тюрми, це відстрашливий приклад неладу й назадництва. Звичайно такі тюрми знаходяться в старих, без примітивної гігієни, темних, вогких рудерах, де в жахливих обставинах пересиджують припадкові винуватці поруч найгрізніших опришків. Владу в таких тюрмах повнять шерифи, що іноді добирають собі до помочі котрогось з засудженців, який безприкладно надуживає своєї влади. Шантажі, інтриґи, знущання в таких тюрмах на порядку дня. Кілька років тому виявилося, що ню-йорською тюрмою верховодило двох небезпечних злочинців, які підступом та інтриґами перебрали від шерифа владу над вязнями допускаючись при тому ріжних каригідних вчинків, як нпр. те, що за високою винагородою випускали на волю вязнів. І щойно цій скандальній історії поклав край новий прокуратор, що вчинив обляву на тюрми і повикривав ті нечувані ніде практики.

Дім майбутнього.

Цікаво вийшла анкета розписана одним американським часописом серед 50-ох учених інжинірів на тему: Як виглядатиме дім за 25 років? Із відповідей виходило б, що в 1964 році багато ріжних чинників зовсім змінить дотеперішнє житлове будівництво.

СПРАВА ПАЛИВА.

Вчені запевняють, що за 25 років, мешкальні доми огріватимуть не вугіллям, чи нафтою, а тільки інфрачервоними променями. Ці промені діятимуть так справно, що можна буде ними зварити яйце, в посудині, яку примістимо на тафлі леду, при чому лід зовсім не розтане. Крім того будуть окремо опатентовані посудини для варення на інфра-червоних променях. Будуть теж окремі апарати до нагрівання тіла.

ВЕНТИЛЯЦІЯ

В домах прийдешнього віку зовсім зайві будуть весняні чи осінні одяги. Повітря буде проходити в кімнату через наелектризований простір і проникатиме металеві платівки з додатнім і відємним струмом. Ці платівки втягатимуть у себе все те, що є в повітрі, автім і бактерії. Таку вентиляцію вводять уже тепер у торговельних підприємствах, де легко псується товар. Подібні апарати заінсталювали в кількох домах Пітсбурґа, і господині запевняють, що коли давніше треба було робити порядки в кімнатах, стирати порохи, бодай що два тижні, тепер вистрочить раз у рік.

ВИКОРИСТАННЯ СОНЯШНОЇ ЕНЕРҐІЇ.

Зовсім можливо, що за 25 років ученим уже вдасться використати соняшну енерґію. Минулої осени секретар смітсонівського інституту д-р Еббот, зголосив патент на невеличку й недорогу машину, що витворює соняшну енерґію. Цей апарат збирає соняшні промені на алюмінієвий диск, а його за ходом сонця обертає відповідний механізм. Диск відбиває промені на скляну рурку, де находиться тонесенька верства води. В соняшну днину вода в рурці швидко перемінюється у пару.

Апаратом Еббота можна зварити всяку страву. Південно американські фармери вживають його до заварювання води. Крім того учені роблять досліди з фотоелектричними комірками, що перемінюють соняшну енерґію в електричний струм. Коли спроби ці покінчаться успішно, тоді прийде час, що житимемо в домах, куди електричний струм плистиме з дахів, освітлених сонцем, що доставлятиме стільки електричного струму, скільки його кожний буде потребувати.

ОСВІТЛЕННЯ Й ОДЯГ.

Під теперішню пору роблять досліди з світильними матеріялами, якими будуть вистелювати стіни кімнат. Увечір у таких кімнатах не буде ніодного темного кутка, бо всюди буде ясно.

З давніх давен люди убирають на себе одяги, зроблені з звіриної шерсти або рослинних волокон. Минулого року опатентовано ново-винайдену тканину, що є продуктом вугля, води й повітря. Волокна цієї матерії міцні як сталь і тонкі як павутиння. Крім того працюють над тканинами із скляних ниток. Така нитка ввосьмеро тонша від людського волоса. Матерія виткана з таких ниток має прекрасний полиск, дуже мягка, але важка й дорога. Тепер виробляють з неї жіночі капелюхи. Але в 1964 році вироблятимуть з неї всілякі одяги.

Велика „Радіо-Берта“.

ВІЙНА РАДІОХВИЛЯМИ.

Війну радіохвилями ведуть в Европі вже віддавна. Італійська радіостація в Барі ширить пропаґанду в північній Африці та мусулманських краях в мові арабській. Німецькі станції в французькій над Меном і Ляйпціґу ведуть пропаґанду в французькій і англійській мові. Комінтернівська стація „Комінтерн“ у Москві веде свою пропаґанду в усіх мовах світу. Те все приневолило Англію і Францію і собі почати „війну“ радіохвилями. Вони зорґанізували в себе пропаґандивні передачі в мовах німецькій, чеській, італійській, а символічний Кинг-Гол почав листовний бій із Гебельсом. Тепер починається новий радієвий двобій в південній Америці. Ці краї вже від якогось часу зацікавили Німеччину та Італію. Але їхні пляни зустрілися з рішучим опором Зединених Держав Північної Америки та Англії, які в південній Америці мають свої великі впливи та бізнеси. І навряд чи вони дозволять вести ворожу собі пропаґанду.

КОНТР-НАСТУП АМЕРИКИ.

В Зединених Державах Північної Америки побудували велетенську радіо-стацію, що призначена обслуговувати південно - американські краї. Американці назвали її „великою радіо - Бертою“ для пригадки колишньої німецької гармати - велетня „грубої Берти“, з якої німці обстрілювали Париж. Завдання великої радіо - Берти параліжувати італо-німецькі радієві ексмісії в еспанській і портуґальській мові передавані до півд. Америки. Але і в самій півд. Америці німці та італійці ведуть постійно свою пропаґанду в місцевих радіо-стаціях, у точно означених годинах. Такі самі авдиції зорґанізували північна Америка й Анґлія, теж у точно означених годинах.

ДВОМОВНА ВІЙНА.

Сила „Великої Берти“ дуже велика: 100 кільоватів для коротких хвиль. І в тому ніодна радіостація не може з нею суперничати. Крім того їй допомагають дві менші стації: одна для авдицій в портуґальській мові, друга в еспанській. Своїм засягом вона обіймає всю південну Америку. „Велику Берту“ фінансує вашинґтонський уряд.

—o—

ГУМОР.

ПРОТИ ЗАБОБОНУ.

Жінка французького короля Людвика XV. Марія Лещинська була дуже забобонна. Коли вмерла одна з її фаворит, княжна де Шатору, королева не могла кілька ночей спати. Через те тримала все при собі покоївку. Коли ж одної ночі покоївка віддалилася на хвилину, королева накричала на неї:

— Як ти могла мене залишити саму? А нуж в саме тому часі зявиться небіжка?!

Покоївка, дуже розумна дівчина, відповіла:

— Алеж, Ваша Високосте! Якщо б навіть і княжна небіжка вернулася з тамтого світу, то скоріш пішла би до спальні Найяснішого Пана!

ВСЕ ЗМІНЯЄТЬСЯ.

— Чи той адвокат, що був вашим компаньйоном, далі веде ваші справи?

— Так, але тепер то вже я є його компаньйоном...

ЖІНОЧА ЛЬОҐІКА.

— Найдорожчий! Мудрий усе уступає дурному; уступи ти тепер і купи мені ту гарну сукню!

В С. С. С. Р.

— Товаришу, що ви думаете про комісаря Іванова?

— Гм, то якийсь підозрілий тип. Не можна навіть йому доказати, що належить до ворогів народу!...

УДАЛОСЯ.

Перед каварнею стоїть авто. В авті дрімає шофер. Зближається якийсь пан і каже:

— Прошу віддати цей лист своєму панові.

Шофер йде до каварні і подає власникові авта лист, а цей читає його зі здивуванням:

„Не вдасться — добре, вдасться, — ще ліпше!“

— Що це може значити — питає пан і показує шоферови лист. Шофер прочитав, подумав хвилину і вибіг на вулицю. По хвилі вертається.

— Удалося!

— Що вдалося?!

— Украв авто!

Комунікат про арештування німців на Шлеську.

КАТОВИЦІ, 16. 8. ПАТ. Слідство, що його перевела польська влада у звязку з нападом на кордонній відтинку під Шлеською Рудою 9. п. м., підчас якого важко ранено польського кордонного сторожа Владислава Печихлевска та у звязку з убивством поліціянта Віктора Швагля на кордонній переході Шарлей, пов. Тарнівські Гори 14. ц. м., довело до арештування кількох винуватців чи пак спільників тих нападів, між ін. Павла Калети, вбивника поліціянта Швагля. Зізнання арештованих дали змогу устійнити, що на Опольськім Шлеську на терені Німеччини створено спеціяльну шпигунсько-диверсійну організацію. Матеріяли знайдені при ревізії, які переведено з доручення прокуратора, потвердили вповні зізнання затриманих напасників. Вони між іншим виявили, що члени німецької меншини зі шлеського воєвідства доставляли згаданій організації інформаційних матеріялів військового характеру і подрібні дані до успішнішої організації нападів на польські прикордонні пасти доставляючи шкіцп кордонних відтинків, години стеж і т. п. На основі вислідів переведених ревізій судова влада наказала арештувати під замітом протидержавної і шпигунської діяльности та співпраці при організації диверсії з закордону кількадесять польських громадян німецької національности і кількох німецьких громадян та опечатати ряд льокалів організації „Юнґдойче Партай" і „Геверкшафт Дойчер Арбайтер" на терені Горішнього Шлеська.

ПОЛЬСЬКА ВЛАДА ЗАМКНУЛА МАЛИЙ ПРИКОРДОННИЙ РУХ НА ШЛЕСЬКУ.

[КА]ТОВИЦІ, 16. 8. ПАТ. Тому, що німецька влада припинила 14. ц. м. без ніяких причин малий прикордонний рух на відтинку рибницького повіту, польська влада наказала стримати тимчасово малий прикордонний рух на просторі цілого кордону шлеського воєвідства.

РИБНИК, 16. 8. ПАТ. Німецька поліція замкнула в Ратиборі на Опольськім Шлеську кілька торговельних підприємств, що належать до поляків, між ін. склади Е. Ружицького й А. Капусіка.

Злучені Держави заборонили вивіз зброї і муніції до Японії.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Домеї повідомляє: Офіційні японські кола дістали інформації, що державний департамент у Вашинґтоні підготовляє декрет у справі ембарга на вивіз воєнного матеріялу до Японії, що буде обовязувати ще перед скінченням речинця важности американсько-японського торговельного договору, який недавно виповіли Злучені Держави. Представник міністерства закордонних справ згадуючи про заяву державного секретаря Самнера Велса, заявив, що не має потвердження тієї вістки. Одначе якщо ці вістки правдиві, то ембарго на вивіз зброї до Японії буде суперечне не лише з важним ще торговельним договором, але теж зі законом про невтральність. Цей крок був би однозначний з признанням воєнного стану між Китаєм та Японією. Японські фінансові кола думають, що ембарго є обосічною зброєю, бо важко вдарить по інтересах американських експортерів, зокрема нафти і заліза.

ГОСТРИЙ ПРОТЕСТ КОНСУЛЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ У ТІЕНТСІНІ.

ТІЕНТСІН, 16. 8. ПАТ. Ґенеральний консуль Злучених Держав у Тієнтсіні переслав ґенеральному консулеві Японії протест у справі події з американською громадянкою Річард, яка хотіла перейти границю британської концесії. Японська стежа перевела основну ревізію в Річард. У хвилині, коли вона домагалася звороту своєї перепустки один японський вояк вдарив її в лице. Нота домагається гострої кари й оголошення нових вказівок для вояків стежі, що бережуть входу до концесії, щоб подібні інциденти не трапились.

ШАНГАЙ, 16. 8. ПАТ. Японська преса в Шангаю повела кампанію домагаючись передати прояпонському урядові в Нанкіні або прояпонській міській раді в Шангаю китайське судівництво, що в міжнародніх концесіях узалежнене від уряду в Чункіні. Одночасно преса домагається, щоб замкнено банки китайського уряду на території концесій. Японська влада рішена передати судівництво силою, якщо переговори з владою концесії не доведуть до успішної розвязки.

ФІНАНСОВІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ КИТАЄМ І В. БРИТАНІЄЮ.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Згідно з японськими інформаціями йдуть переговори в Гонконі між китайськими і британськими фінансовими представниками з метою устійнити основу нової китайської валюти, що заступить китайський доляр. Нова валюта призначена до внутрішнього обігу.

ЛЬОНДОН, 16. 8. ПАТ. Райтер повідомляє: У британсько-японському конфлікті у справі китайської валюти ситуація далі неясна. Британський уряд далі нараджується в цій справі з урядом Франції і Злучених Держав.

ЧАНКАЙШЕК ПЕРЕНІС ЗНОВУ СВОЮ СТОЛИЦЮ.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Домеї повідомляє: Марш. Чанкайшек рішився перенести свій штаб з тимчасової столиці Чункіну до Кіятін (Льошан), 180 миль у глибину краю, на побережжі ріки Янтсе. Центральні цивільні уряди — повідомляє кореспондент „Асаґі Шімбун" — перенесуть до Лючав. Кіятін є гарно положеним містом серед гір і можна його легко боронити. Має теж добре получення шосами і ріками. Чанкайшек замешкає у святині у стіп гори Омеішан.

ВЕЛИКІ СОВІТСЬКІ ЛЕТУНСЬКІ МАНЕВРИ НАД ЯПОНСЬКИМ МОРЕМ.

ЛЬОНДОН, 16. 8. ПАТ. З Москви повідомляють, що недалеко Владивостоку відбуваються совітські летунські маневри. Совітські літаки стартують з континенту і летять далеко над японське море. Летунські маневри відбуваються теж недалеко Ленінграду і Москви.

Фінляндія боронитиме своєї незалежности

ЗА ВСЯКУ ЦІНУ.

ГЕЛЬСІНКИ, 16. 8. ПАТ. При закінченні великих маніфестаційних маневрів фінляндської армії марш. Манергайм виголосив промову, яку прийняла преса дуже прихильно. Соціялістична преса підкреслює, що герой з 1918 р. і дійсно неприятель соціялістів є нині легендарною постаттю, що обєднує поодинокі напрямки і світогляди Фінляндії. Для обсерватора Фінляндії, який пережив 1918 р., ця внутрішня еволюція гідна найбільшого подиву. Край дійсно обєднаний під гаслом „боронімо нашої незалежности за всяку ціну".

Кровава бійка з поліцією в Радехівщині.

СТРАШНА СМЕРТЬ В ОКРУЖЕНІЙ ХАТІ У ВОГНІ.

ТЕРНОПІЛЬ, 16. 8. ПАТ. У Стефанівці к. Хмільна, пов. Радехів, дійшло до збройної сутички між трьома невідомими мужчинами і відділом поліції, що їх злогвили. Окружені особи в будинках одного селянина засипали поліціянтів градом крісових куль. Від густих стрілів вибухла пожежа, що знищила стодолу і стайню з худобою. Одначе окружені мужчини не хотіли піддатися і згоріли живцем. Їх тіла зотліли до тла. Біля тлінних останків знайшли три кріси, запас муніції і три кинжали. Влада веде слідство.

МОСКВА ВИСЕЛЮЄ МАСОВО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН НА ДАЛЕКИЙ СХІД.

МОСКВА, 16. 8. ПАТ. Совітський уряд вивозить у приспішеному темпі українських селян на Далекий Схід. В останніх тижнях московський уряд вислав багато транспортів селянських родин зі Совітської України і Білоруси на Далекий Схід. На днях відїхали з Києва і Мінська два нові поїзди до Хабаровська. Кожний поїзд складався з 50 вагонів і вивіз по 1.200 селянських родин.

—o—

СОВІТСЬКИЙ УРЯД ОЧИЩУЄ ТЕРЕНИ ВІД ЗАХІДНЬОГО КОРДОНУ.

ТАЛІН, 16. 8. ПАТ. Здовж цілого західнього кордону Естонії від місцевости Нарва-Єсу до озера Пейпсі залягають густі клуби диму, бо здовж ріки Луги СССР. горять ліси і торфовиська. Пожежі здовж совітського кордону подібні до минулорічних і можуть потривати ще довший час. Естонська преса пише, що пожежі мають звязок з очищуванням західнього кордону СССР.

ВІЙСЬКОВИЙ СОЮЗ МІЖ ГРЕЦІЄЮ, ТУРЕЧЧИНОЮ І РУМУНІЄЮ ПРОТИ БОЛГАРІЇ?

АТЕНИ, 16. 8. ПАТ. Атенська аґенція заперечує поголоски деяких закордонних часописів про заключення військового союзу між Грецією, Румунією та Туреччиною проти Болгарії. Грецькі політичні кола підкреслюють, що оборонний військовий союз між державами балканського порозуміння існує віддавна і тому новий договір зайвий.

—o—

ВІЙСЬКОВІ ПЕРЕГОВОРИ В МОСКВІ ДОБІГАЮТЬ ДО КІНЦЯ?

МОСКВА, 16. 8. ПАТ. В середу вечором французька амбасада гостила обідом членів військової французької, британської та совітської делеґації. Поза членами делеґації не запросили нікого на обід. Французькі кола в Москві переконані, що переговори незадовго скінчаться успішно.

—o—

ВИЇЗД НІМЕЦЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ ДО МОСКВИ.

БЕРЛІН, 16. 8. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє, що до Москви виїхала на запросини совітського уряду кількачленна делеґація, зложена з представників німецького міністерства хліборобства і господарства.

МОСКВА, 16. 8. ТАСС. потвердив, що до Москви приїхала нині німецька делеґація оглянути хліборобську виставу. Членів делеґації привитав на двірці голова орґанізаційного комітету вистави і голова до звязку з закордоном.

—o—

НОВИЙ НАГЛИЙ ВИЇЗД МІН. ЧАКІ ДО НІМЕЧЧИНИ.

ЗАЛЬЦБУРҐ, 16. 18. ПАТ. До Зальцбурґа приїхав у середу мадярський міністер закордонних справ Чакі, як гість міністра внутрішніх справ Німеччини Фріка.

—o—

НАРАДА ПРЕДСТАВНИКІВ СКАНДИНАВСЬКИХ ДЕРЖАВ.

ОСЛЬО, 16. 8. ПАТ. Норвежська преса пише, що на запросини міністра закордонних справ Кота відбудеться в Осльо 29. і 30. ц. м. конференція міністрів закордонних справ скандинавських держав.

—o—

НОВІ АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ У МАДРИДІ.

МАДРИД, 16. 8. ПАТ. Поліція перевела нині нові арештування підозрілих осіб за приналежність до комуністичної партії. В самому Мадриді поліція арештувала 56 осіб, між якими є член центрального комітету еспанської комуністичної партії.

НАРАДА НА ЗАМКУ.

ВАРШАВА, 16. 8. ПАТ. Президент Польщі приняв нині у присутности марш. Сміґлого-Ридза прем. Славой-Складковського і віцепр. Квятковського, які реферували про актуальні праці уряду.

БОКС.

УКРАЇНА — РЕКОРД.

Перші мистецькі змагання боксерів України в А-клясі відбудуться в неділю 20. ц. м. в салі Колісею (вул. Сонішна). Противником України буде добра жидівська дружина Рекорд, яка у вівторок перемогла станиславівську Реверу у неї дома. Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах.

Початок змагань у год. 11.30 передпол. Ціни популярні.

НОВИНКИ

18
СЕРПЕНЬ

ПЯТНИЦЯ

Ст. ст. 5. серпня 1939.
Евсигнія мч.
Лат. Єлени кор.
Сонце: схід 4.17, захід 18.37.
Місяць: схід 0.18, захід 20.36.

Завтра: 19. серпня. **Субота.**
Ст. ст. 6. серпня 1939.
Преображ. Госп.
Лат. Людвика III. єп.
Сонце: схід 4.19, захід 18.35.
Місяць: схід 10.34, захід 21.07.

——o——

— **Українська Порадня для Вибору Звання** при Головній Управі Р. Ш. у Львові повідомляє, що почала приймати сторони вже від 15. ц. м. щодня від год. 9—13. при вул. Оборони Львова 12.

— **Добрі сінокоси на Гуцульщині.** Гуцули з повітів надвірнянського, косівського й коломийського говорять із задоволенням, що цьогорічні сіна в горах видатні та великі. Трави здебільша повновартні та дадуть змогу населенню відповідно перезимувати худобу. Одночасно бульба заповідається добре.

— **Дики на Гуцульщині.** В Яблониці на Магурках і Середнім на поля гуцулів Романича Пихуровича вдерлося кілька диків, які знищили поле, засаджене бульбою, спричинивши таким чином шкоди на кількадесять золотих. Леговище диків находиться в недалекім лісі Пушкарівка і в державнім лісі на Магурі.

— **Поліціянт застрілив вояка на Гетьманських Валах.** 15. ц. м. рядовик одного з львівських полків, Н. Іжиковський викликав авантуру на Гетьманських Валах, зранив багнетом трамвайового кондуктора та намагався відтак утекти в напрямі вул. Коперника. Коли поліціянт, який виконував службу при вул. Шайнохи, побачив вояка, що втікав, погоню й почув крики „Поліція напад", забіг воякові та намагався його задержати. Тоді Іжиковський добув багнет і замахнувся ним на поліціянта, який візвав вояка відкинути зброю. Коли заклик не поміг та вояк далі загрожував поліцистові, тоді той у власній обороні вжив зброї. Раненого Іжиковського перевезли до військової лічниці, в якій по операції він помер.

— **Самогубство жидівського гімназійного учителя.** Вчора рано к. год. 6. на рейках біля зупинки в Голоску на лінії Львів—Брюховичі знайдено перерізаного на половину трупа якогось невідомого, молодого мужчини. Виявилося, що був ним 36-літній д-р Лев Зільберштайн, учитель жидівської гімназії в Острові. Він виїхав ще попереднього вечора поїздом і зіскочив підчас бігу між плятформи двох вагонів. При самовбивнику знайдено карточку, в якій він просив поховати його денебудь, бо він не має нікого, хто зайнявся би його похороном. Йому все байдуже і він просить нікого не обвинувачувати. Причиною самогубства була імовірно страта посади.

— **Львівська хроніка.** При вул. Коперника трапилось нещастя, а саме 10-л. хлопчина Едвард Тумель випав через власну необережність із ґанку II. поверху. Спадаючи він затримався на нижчому поверсі. Хлопчина дістав струс мозку. Його відвезли у важкому стані до шпиталю. — Евгенія Лапаюфкер, власниця кіоску при пл. Краківській повідомила поліцію, що власник сусіднього кіоску Микола Танкалюк напав вечором на її кіоск, потовк палицею нафтову лямпу, яка саме горіла, так, що у кіоску вибухла пожежа, яка обхопила товарі. Заки приїхали пожежники, пошкодована сама вгасила вогонь. — Урядовець одної з установ прилюдного вжитку Б. загулявся вчора вечором в товаристві якоїсь жінки в одному з ресторанів у середмісті. Коли обое випили відповідну кількість напитків, підчас суперечки товаришка вдарила п. Б. гальбою з цілої сили по голові. Гулянка покінчилася сумно, бо непритомного Б. мусіли відвезти кариткою поготівля до шпиталю, з його товаришкою поліція списала протокол. Вона заявила, що вдарила свого приятеля під впливом схвилювання. — До шпиталю привезли вчора вночі жебрака Авраама Ґлуца з раною на голові та зі зломаною лівою рукою. Ґлуца викинув якийсь невідомий справник із поїзду на Підзамчі.

— **Краєва хроніка.** У Шнайдерівці, пов. Долина працював у копальні при т. зв. ложкованні нафтової ропи робітник Дмитро Альбрехт. Перед кількома днями трісло погінне коло й відломок кола вдарив нещасного робітника так сильно в голову, що він згинув на місці. — 11. VIII. щез серед таємничих обставин робітник фабрики паперу в Кохавині, пов. Жидачів Осип Ваґнер. Підчас розшуків знайдено тіло Ваґнера, закопане на терені громади Руда. Оглядини виявили, що Ваґнер дістав постріл у голову і груди та що після вбивства його закопали лицем до землі. Поліція веде слідство. — В Новиці, пов. Калуш Михайло Лукаш задушив свою 20-літню жінку Анну. Вбивника поліція арештувала. Причина вбивства невідома. — У Дроговижі, пов. Жидачів кинулися під поїзд на лінії Львів—Стрий 18-літня Ольга Палідевич та 19-літній Володимир Ксенюшин. Обое наречені згинули на місці. Обое кинулись під поїзд тому, що не могли побратися.

— **Корфанти вмирає.** Стан здоровля відомого польського політичного діяча Войтіха Корфантого помітно погіршився. Лікарі сподіються кожної хвилини катастрофи. Передучора вечором Корфанти прийняв удруге єлеопомазання. Вночі почалась агонія.

— **Індіянські вибори.** Племя індіян „Крі" перевело саме тепер вибори нового вожда. Ті вибори відбулися вперше при помочі тайного голосування з участю та під контролею королівської кінної канадійської поліції. Жінки не мали права голосу. Голосувало 90 членів племени. Вождом вибрано Люї Моджіліврей, який дістав 62 голоси. Його противником був його братанич Жорж. Перед виборами місіонер виголосив відповідну проповідь, в якій він пояснив індіянам вагу виборів та доручив добре призадуматися, заки вони віддадуть свій голос на якогонебудь кандидата.

— **Конкурс на ката.** Управа вязниці Сін-Сін у Злучених Державах розписала конкурс на посаду службовика, який виконував би кару смерти на електричному кріслі. До конкурсу зголосилося 400 осіб, у тому 5 жінок. Деякі з кандидаток заявили відразу, що вони зовсім не розуміються на електротехніці. Своє прохання вони зложили тільки тому, що вони не мають грошей.

Зі судової салі.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У БЕРЕЖАНАХ.

Від 7. до 12. серпня ц. р. відповідало перед трибуналом окружного суду 14-ох українців за приналежність до ОУН. На лаві підсудних засіли: 1) 26-літній Василь Марків, 2) 26-літній Омелян Бучинський, 3) 29-літній Трохим Кобель, 4) 20-літній Василь Горохівський, 5) 33-літній Іван Бучинський, 6) 24-літній Михайло Крих, 7) 20-літній Іван Липний с. Петра, 8) 20-літній Іван Липний с. Федька — всі з Козівки, пов. Бережани, 9) 20-літній Григорій Козак, 10) 32-літній Павло Козак, 11) 29-літній Лев Дулеба, 12) 31-літній Михайло Хлопась, 13) 17-літній Петро Майчук — всі з Гайку ад Шибалин, пов. Бережани і 14) 31-літній Гнат Лема з Пібща, пов. Бережани.

ДЖ. О. КЕРВУД — 42

Герої золотої тундри.

ПОВІСТЬ

Переклала Ольга Сліпа.

— Оповідайте далі, Стемпіде!

— Я почав шукати за клямкою при дверцятах, Аляне. Я хотів висунутися, скочити в болото, щезнути, заки ще прийде нова блискавка. Та заки я ще зміг втекти, блиснуло знов. А вона сиділа, розмикаючи скриньку, та казала, що має багато ласощів. І назвала мене Стемпідом, немов би знала мене ціле життя; а коли віз так котився і колихався, а громи з блискавками і дощем зростали немов смертельні гріхи, вона пересілася біля мене і почала годувати мене. Дослівно, Аляне — годувала мене. Коли засвітила блискавка, я побачив її усміхнене лице та її ясні очі, немов би це пекло довкола нас, її робило щасливою та подумав собі, що вона збожеволіла надобре. Заки ще я спамятався, вона розповіла мені, як ти показував їй мене на кораблі в сальоні для курців та сказала мені, якто вона рада, що я їду в її сторону. В її сторону, розумієш, Аляне, а не у мою власну! Саме так вона ввесь час водила мене на шнурочку, аж до тої хвилини, коли ти показався там в тополях поза нами.

Він знов закурював люльку.

— Аляне, звідки до дідька вона знала, що я саме їду до твоєї фарми?

— Вона не знала. — Алян відказав.

— Коли-ж бо знала. Вона сказала, що зустріч зі мною у поштовім возі це найщасливіший момент її життя, тому, що вона їде до твоєї фарми, а я буду для неї таким веселим добросердим товаришем. Веселим, добросердим — це її власні слова. Коли я поспитав її, чи ти знаєш про те, що вона приїжджає, вона сказала ні, ясно, що ні і що це має бути велика несподіванка. Сказала, що можливе, що вона купить твою фарму і тому хотілаб її оглянути ще, заки ти приїдеш. І кажу тобі, дивна річ — не можу пригадати собі, чи були ще після цього громи і блискавки. Коли ми знов всіли до залізничого вагону, вона почала завдавати мені міліони питань про тебе і про фарму і про Аляску. Всунь мені, що влізеться, Аляне, але все, що я лише знав, вона видобула від мене поміж Чайтайною і Фейрбенксом і видобула це так делікатно, якби ненароком, що я мабуть їв би був мило з її руки, якби вона була мені його підсунула. Потім підходячи обережно, довкола почала завдавати питання про Джона Ґрегама, і я протверезів.

— Джона Ґрегама?

— Так, Джона Ґрегама. І я мав багато дечого розказати. Після цього я старався від неї висмикнутись. Та вона зловила мене саме у хвилині, коли я всувався на чердак моторового човна, що їхав з бігом ріки, та спокійнесенько, немов би нічого — з рукою на мому рамені — вона сказала, що ще не готова до виїзду та чи не був би я такий добрий піти з нею, помогти їй нести дещо з того, що вона хоче купити. Аляне, це не брехня те, що я тобі тепер скажу. Вона повела мене вулицею до міста і росказувала підчас того, яку знамениту гадку вона має, щоб зробити тобі несподіванку. Сказала, що вона знає, що ти вернешся на фарму коло 4 липня і ми зовсім певно повинні подбати за штучні вогні. Ти, мовляв, такий добрий американець, що будеш розчарований, коли ти не будеш мати їх четвертого липня. Вона повела мене до крамниці і закупила ввесь товар за пятьсот долярів. Витягнула щось шовкове з переду своєї суконки, а було в тім самих стодолярових банкнотів на цаль завгрубшки. Тоді попросила мене перенести ті всі фаєрверки і колісцятка, повітряні ракети і бальони до моторового човна саме так, якби я був такий хлопчина, що аж вискакує зі шкіри, щоб занести.

——o——

Всіх підсудних обвинувачував прокуратор за приналежність до ОУН, себто за злочин зі ст. 97 § 1, к. к.; крім того Василя Маркова за намагане вбивство команданта поліції в Шибалині Домініка Пітухи і за переховування зброї; Трохима Кобля за трикратне намагане вбивство Владислава Скотніцького, Яна Кіселевича і Фелікса Скотніцького — кольоністів з Сенькова Куропатиицького та Омеляна Бучинського за переховування зброї.

Акт обвинувачення каже, що на терені бережанського повіту ОУН розвела дуже енергійну акцію, щоб спопуляризувати революційні незалежницькі гасла між українським громадянством та змобілізувати організаційні кадри до революційних виступів. З тією метою ОУН задумала створити сітку організаційних клітин „пяток" та вести військовий вишкіл теоретично і практично засоблюючи членів організації зброєю. Військовий вишкіл практично відбувався в той спосіб, що літньою порою відбувалися вправи в віддалених від людських осель місцях, звичайно в лісі, де вишколювали членів. Між іншим такі вправи мали відбутися 31. січня ц. р. при участи коло 80 осіб. Коли учасники вправ, озброєні крісами і револьвєрами розходилися до дому, дійшло до сутички між одною групою учасників цих вправ і поліційною стежою, зміцненою кількома кольоністами, підчас якої дійшло до взаїмної стрілянини. Тоді згинув Іван Горохівський, господар з Козівки, а з підсудних були ранені: Василь Марків, Трохим Кобель, Омелян Бучинський та Григорій Козак. Підчас погоні підс. Марків боронився перед схопленням його і намагався застрілити команданта станиці поліції Пітуху, але кріс не вистрілив. Трохим Кобель, утікаючи перед поліцією, зустрінув солтиса Фелікса Скотніцького та ще двох кольоністів Кіселевича та Владислава Скотніцького, які намагалися його затримати та відобрати зброю. Тоді Трохим Кобель намагався застрілити згаданих трьох кольоністів, але ні в одному випадку револьвер „Штаєр" не вистрілив. При вбитім І. Горохівськім знайшли кріс та відобрали кріси від Василя Маркова і Омеляна Бучинського. Дехто з підсудних мав пилки та сокири.

Підсудні боронилися у слідстві тим, що у критичному часі ходили за деревом до ліса, але прокуратор не повірив їм і на його думку всі підсудні дійсно ходили до ліса на військові вправи.

Зізнання підсудних.

На розправі підсудні рішуче заперечили немовби були членами ОУН і брали участь у військових вправах. Деякі боронилися тим, що у критичному часі ходили до ліса по дерево; інші боронилися тим, що в критичному часі були вдома. Зброю деякі підсудні мали до власної оборони. Коли невідомі люди почали до них у лісі стріляти, підсудні почали втікати і тоді їх вранили.

Зізнання свідків.

Свідки акту обвинувачення: Командант станиці поліції в Шибалині **Домінік Пітуха** запевняв, що майже годину перед вправами повідомив його конфідент про ці вправи. Коли ж свідок Владислав Лаз сказав йому, що бачив на полі групу озброєних людей, поїхав негайно саньми до ліса з поліціянтом Владиславом Кордою та кольоністами: Лазом і Стефановичем. Побачивши групу людей св. Пітуха наказав їм затриматися, але вони відповіли стрілами. Тоді свідок Пітуха покористувався зброєю і від його стрілів згинув Іван Горохівський, а раніше зранено Василя Маркова. Свідки: **Франц Слихонь, Станислав Братек, Дудзік і Свірч** запевняли, що вони мали зовсім певні, бо з внутрішньої розвідки, себто з кол ОУН інформації, що ОУН уладжує періодично, майже два рази на тиждень військові вправи зі зброєю при участи 30—200 осіб. Одначе тому, що ці вістки поліція діставала вже по вправах, поліція не могла зловити учасників на горячому вчинку. Вправи за кожним разом відбувалися в іншому місці. Поліція знала, що такі вправи відбувалися ще від 1934. року. Щойно дня 31. січня ц. р. вдалося поліції зліквідувати одні такі вправи. Далі згадані свідки запевняли, що вони мали достовірні конфіденційні вістки з т. зв. внутрішньої і зовнішньої розвідки, що підсудні Василь Марків, Омелян Бучинський, Трохим Кобель, Василь Горохівський, Іван Бучинський, Михайло Крих і Гнат Лема, це члени ОУН. Інші підсудні, виходило зі зізнань цих свідків, були симпатиками ОУН, але брали вже участь у військових вправах. Згадані свідки, кожний зокрема, намагався дати політичну сильветку поодиноких підсудних. Свідки: **Ліськевич, Островський, Савль, Елонський** зізнавали про вислідки слідства, подавали топографічні дані щодо вправ та зміст конфіденційних вісток щодо деяких підсудних. Свідки: **Владислав Лаз і Франц Стефанович** зізнавали, що — побачивши озброєних невідомих людей — повідомили поліцію й опісля разом з поліційною стежею на санях брали участь у погоні за учасниками вправ. Свідки: **Владислав Скотніцький, Фелікс Скотніцький та Ян Кіселевич** сповідали про втечу раненого Трохима Кобля, про намір свідків затримати цього підсудного і про те, як він спрямував револьвер до свідків та намагався до них стріляти. Інші свідки акту обвинувачення нічого нового не внесли.

Свідки, що їх покликала оборона, потверджували „алібі" підсудних та тезу оборони.

По промовах оборонців 11. і 12. серпня ц. р. трибунал у складі: судді Л. Польного — як предсідника і **В. Черкаса та Е. Мохнацького** як вотантів, у понеділок 14-го серпня ц. р. в год. 10-ій рано оголосив такий присуд: 1) **Василя Маркова засудив за злочин зі ст. 97 § 1 к. к. на кару 7 років вязниці, за провину зі ст. 47 закону про зброю на кару 2 років арешту з тим, що виміряв спільну кару на 8 років вязниці; 2) Омеляна Бучинського за злочин зі ст. 97 § 1 к. к. на 7 років вязниці, за провину зі ст. 47 закону про зброю на 2 роки арешту, спільну кару на 8 років вязниці; 3) Трохима Кобля за злочин зі ст. 97 § 1 к. к. на 7 років вязниці, за злочин зі ст. 23 і 225 § 1 к. к. на кару 12 років вязниці, спільну кару на 15 років вязниці.** Трибунал відобрав усім підсудним громадянські права і по відсидженні кари піддав під поліційний догляд; 4) **Івана Липного с. Теодора за злочин зі ст. 155 § 2 к. к. на 1 рік вязниці.**

Всіх інших підсудних трибунал уневиннив від закиду приналежности до ОУН, а підс. Маркова уневиннив від закиду намаганого вбивства команданта Пітухи. Обвинувачував віцепрок. **Вашевський**, боронили майже всі адвокати українці з Бережан. Від цього присуду зголосив прокуратор апеляцію тому, що трибунал увільнив від вини і кари 10 підсудних, а оборона за засуд 4-ох підсудних.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед апеляційним судом у Львові відбулася в середу 16. ц. м. розправа проти 1) **Івана Лукавецького, 2) Василя Проціва, 3) Петра Закорчемного і 4) Теодора Зельонки** — всіх зі Сугрова, яких засудив трибунал окружного суду з Бережан на виїздній сесії в Ходорові 31. березня ц. р. за злочин державної зради зі ст. 97. § 1 кк. (за приналежність до ОУН). Апеляційний суд рішив перевести конфронтацію між **св. д-ром Айзенштайном та І. Лукавецьким** і з тією метою привезти засудженого І. Лукавецького з вязниці у Пйотркові на розправу і тому відложив розправу. Засуджених боронили: адв. **д-р В. Старосольський зі Львова та адв. д-р К. Троян з Ходорова.**

ДВА ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В ЛЮБЛИНІ.

Перед апеляційним судом у Люблині почалася в четвер 17. ц. м. розправа проти **Івана Луцюка і товаришів**, якого трибунал окружного суду в Рівнім засудив за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 кк.

У пятницю 18. ц. м. відбудеться перед тим самим судом апеляційна розправа проти **Теодора Лисюка і товаришів**, яких засудив трибунал окружного суду в Рівнім за злочин зі ст. 97 § 1 і 98 кк. Підсудних боронить на обох розправах **адв. д-р В. Старосольський.**

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ ПОЛІЦІЙНОГО АСПІРАНТА.

Перед львівським судом почалася розправа проти старшого постерункового поліції Антона Пікловського та поліційного аспіранта, б. начальника X. комісаріяту у Львові Райнольда Світальського. Обвинувачує віцепрокуратор Косінський, боронить б. прокуратор Гіртлер та адвокат Лібгаймер із Перемишля. Акт обвинувачення закидує обом обвинуваченим, що вони від жовтня 1936. до жовтня 1938 забирали з поліційного депозиту заквестіоновані поліцією фальсифікати золотових монет і пускали їх знову в обіг. Крім того оба обвинувачені привласнили собі ще ближче не устійнену суму з поліційних депозитів. Справа вийшла наверх при тій нагоді, що у грудні минулого року зголосився на X. комісаріяті директор М'ської Зайонковоі Молочарні Болеслав Жолкевич і домагався вияснення, в якому стані находиться справа заквестіонованих у нього того Зайончку, П. Сотанського двох десятьзолотових монет. Ті монети заквестіоновано в касі МККО. В поліційних книгах була записана тільки справа одної монети. На тій підставі влада перевела ревізію книг в X. комісаріяті і тоді виявилося, що Антін Пікловський, який працював у канцелярії X. комісаріяту присвоїв собі заквестіоновані фальшиві монети та пускав їх далі в обіг. Пікловський признався до того, але на своє оправдання подав, що внаслідок хороби жінки й дитини він попав у фінансові клопоти, не міг ніде дістати грошей і тому мусів постаратися за готівку іншими способами. Пікловський спершу не обвинувачував свого начальника, щойно підчас слідства признався, що він робив усе за відомом та згодою аспіранта Світальського. Зокрема він заявив, що аспірант Світальський позичав від нього квоти по 20—30 зол. із грошевих депозитів, бо він пристрасно грав на перегонах і йому все не ставало грошей. Позичені гроші Світальський звертав відтак Пікловському. Одного разу, коли Пікловський не мав грошей у депозиті, тоді Світальський велів йому дати кілька 10-золотових фальсифікатів, яких уже не звернув, тільки навчив Пікловського, як зладити фікційні протоколи, щоб про цілу справу ніхто не довідався. Підчас слідства проти аспіранта Світальського віджила справа постерункового Стончка, який теж працював у X. комісаріяті та якого суд засудив на 10 місяців вязниці за спроневірення 2204 зол. Стончек, який підчас розправи узяв був вину на себе, тепер заявив, що він робив усе в порозумінню зі Світальським та тільки на гарячі прохання не обтяжував його в першій і другій інстанції. Зате Світальський вистарався для нього посаду. Пікловський признався на розправі до вини та заявив, що він брав фальшиві монети та пускав їх далі в обіг. Ніяких труднощів він не зустрічав, бо ніхто не догадувався, що він у поліційнім однострою буде пускати в обіг фальшиві монети. Тепер Пікловський сильно обтяжує Світальського та намагається перекинути вину на нього. Одначе він не вміє пояснити, чому підчас першого слідства як теж і допитів на поліції він не обтяжував аспіранта, тільки згодом пригадав собі про нього. Підсудний Світальський не признається до вини, заявляє, що він припадково довідався про зловживання та повідомив про те команданта міста і він навіть вступне слідство. Щодо Стончка, то Світальський признається, що завдяки заходам Стончка він дістав позичку із каси поліцистів-рядовиків (100 зол.) і що з тої позички він віддав 60 зол. вже тоді, коли Стончка придержали під замітом зловживань. Зі Стончком він працював довший час, тому теж вистарався для нього посаду.

—o—

СПОРТ.

ВИННИКИ. ДНІПРО — ЯНОВЯНКА 5:1 (1:1).

Винницький Дніпро запросив на товариські змагання львівську дружину. Дніпро перевищав Яновянку у всіх лініях, одначе винницькі грачі повинні позбутися поганого налогу „кивати". У Дніпрі добрі Верходзіл, Маркевич і Балах. Суддював п. Дов. Публики, як на Винники богато.

АКТОРИ НА СТАРТІ.

КОСІВ. У. С. К. ГОНГ — П. Т. С. СТШЕЛЕЦ 3:3 (2:0).

Стріча Гонгу з сильною В-клясовою дружиною, скріпленою ще двома грачами коломийського Покуття, викликала велике зацікавлення серед косівських спортовців. Гонг заграв дуже гарно, особливо напад і поміч, та непотрібно оремісував, маючи ввесь час перевагу. 10 хвилин перед кінцем змагань актори вели 3:1, та два невдалі кінки оборони дозволили стшельцям вирівняти. Суддював проф. Хичій дуже добре.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

КРАКІВ. **Погонь — Краковія 4:3 (2:2).** Осінні змагання за мистецтво Д. Ліги закінчилися несподіваною та не зовсім заслуженою перемогою львівської дружини, яка мала більше щастя. По цій перемозі Погонь опинилася на другому місці в табелі.

БОКСЕРСЬКІ МИСТЕЦТВА ЛЬВІВСЬКОЇ А-КЛЯСИ ПОЧАЛИСЯ.

У вівторок 15. ц. м. почалися боксерські мистецтва львівської А-кляси. **Лехія** перемогла в Ряшеві **Ресовію 10:6, Рекорд** переміг у Станиславові **Ревару 12:4.**

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО Б-КЛЯСИ.

В неділю 20. ц. м. на грищі **Світезі в год. 10. рано** відбудуться змагання між дружинами СТЕП — ГРАНІТ. Ціни вступу звичайні.

На грищі **Лехії** (Погулянка), **в годині 9-ій рано** відбудуться змагання між дружинами ЗОРЯ — ЛЬОТ.

ТЕАТРИ

Великий Театр.

Четвер 17. 8. год. 20 „Оборона Коалтинин".
Пятниця 18. 8. год. 20 „Оборона Коалтинин".
Субота 19. 8. год. 20 „Багряні рожі"

Театр Різнородностей.

Нечинний.

Український Театр ім. І. Котляревського

ДЕЛЯТИН:
17. 8. Тополя.
18. 8. Муза на офсайді.
19. 8. Циганське кохання.
20. 8. Маруся Богуславка.
21. 8. Кирка з Льолею.
22. 8. Цариця Грузії.
23. 8. Гуцулка Ксеня.
З Делятина їде театр до Надвірної.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

НАДВІРНА:
17. 8. Хам.
18. 8. Жінка на цензурі.
19. 8. Конашевич-Сагайдачний.
Потім їде театр до Солотвини.
В науці: „Срібний метелик".

Українська капеля бандуристів Степана Орача.

20. 8. Дрогобич.
27. 8. Устрики.
28. 8. Лісько.
3. 9. Сянік.
10. 9. Риманів.
17. 9. Коросно.

КІНА.

АДРІЯ: „Хрестоносні походи", „Проклятий скарб".
ЕМПІР: „Неслухняна дівчина", „Панове з вищих сфер".
АПОЛЬО: Нечинне.
АТЛЯНТИК: „За усміх сеньоріти".
БАЙКА: „Замок таємниць", „В матні".
БАЛТИК: „Пригоди Томи Сойра".
ВАНДА: „День на перегонах", „Життя вулиці".
ҐРАЖИНА: „Агентка Г. 21", „Легкодух".
ЕВРОПА: „Розвід леді Ікс".
КАСИНО: „Шпигунові візнання".
КОПЕРНИК: „На II приказ".
МАРУСЕНЬКА: „Невечка", „Лист до матері".
МЕТРО: „Примари", „Дівчата з Новолипок".
МУЗА: „Християнська брехня".
МІРАЖ: „Мудрагелька", „Князь і пропав".
ПАКС: нечинне.
ПАЛЯС: „Незнайома з Монте Карльо".
РАЙ: „Сигнали".
РІЯЛЬТО. „Затанцюємо".
РОКСІ: „Міліонер на тиждень", „Саратога".
СВІТ: „Золоті жіночки", „Алярм на світанку".
СВЯТОВИД: „Шікаго", „Вернися, моя маленька!"
СТИЛЕВЕ: „Два чоловіки пані Вікі" і ревія.
ТОН: „Вязниця без крат", „Тайни золотого міста".
УТІХА: „У Давсоновій кривіаці" та ревія.
ХИМЕРА: „12 крісел" (Власта Бурія, Ліваша)).

ФОТОПЛЯСТІКОН (пл. Марійська ч. 5): „Тель-Авів".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Четвер. 17. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Концерт дутої орх., 8.20 Спортова гутірка, 11.57 Сигнал, 12.08 Полуднева авдиція, 13.00 Популярна музика з пл., 13.40 Концерт бажань. 14.35 Господарські вістки, біржа, 14.45 Літературна загадка для молоді, 15.05 Популярна музика у вик. орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Флетові твори, 16.45 Аматорська фотографія, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, Програма на завтра. 17.10 Підгалля, гутірка, Підгалянські пісні. 17.45 Творчі можливости села. 18.00 Оповідання про Шуберта, 19.00 Великі морські мандрівки: Фрагменти середньовічних переказів і листів Колюмба та Васка де Гама. 19.20 Фільм. огляд. 19.30 Легка музика у вик. сальон. тріа, 19.50 Мануель де Фалля: „Ель Амор Брухо" орх., пл., 20.15 Резерва, 20.25 „На відпусті" фрагм. Вол. Оркана, 20.35 Спортові льокальні вістки, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт. Програма на завтра, 21.00 Два фортепіяни: Ерне Сегеді, Марта Вагрей, 21.00 „На полях попелу" поет. авд. А. Римкевича, 22.00 Орх. концерт. 23.00 Останні вістки. 23.05 Закінчення програми.

Пятниця, 18. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 Клопоти та ради: Як заховати здобутий скарб. 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 13.00 Популярна музика з пл.; у перерві Туристично-спортовий порадник, 13.25 Для сільських господинь: Як збільшити молоко наших коров, ради, вістки, музика з пл., 14.10 Для сільських дітей: Скринька, музика з пл., 14.35 Господарські вістки, біржа, 14.45 Герої просторів: Лет над океаном. 15.00 Популярний концерт у вик. орх. 15.45 Господарські вістки. 16.00 Попол. денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Органовий рецитал, 16.45 Гутірка з хорими. 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції. Програма на завтра. 17.10 Найгарніші сонати, пл., 17.45 Городці давнього Львова. 18.00 Спів. рецитал А Шлемінської. 18.25 Бетовенові квартети з пл., 19.00 Кіплінг, поет британської імперії. 19.20 Злуч. Держави як терен культурної експанзії. 19.30 Камер. орх. спів. 20.15 Резерва. 20.25 Робітник у лісовому господарстві. 20.35 Спортові льокальні вістки. 20.40 Веч. денник метеорольог. вістки, спорт. програма на завтра. 21.00 Муз. ілюстрація до слов. творів: Симф. орх., хор., 22.20 Гуманізм у фр. літературі. 22.40 Скрипковий рецитал у супр. форт., 23.00 Ост. вістки. 23.05 Закінчення програми.

Субота. 19. серпня 1939.

6.56 Сигнал. 7.00 Ранішній денник. 7.15 Музика з пл., 8.15 На відпустці у Тронах. 11.57 Сигнал. 12.03 Полуднева авд., 13.00 Орхестра. 14.00 Хоральна музика, з пл., 14.20 Із життя хліборобських організацій. 14.35 Господарські вістки, інформації. 14.45 Для дітей. 15.15 Популярна музика. 15.45 Звуковий репортаж. 16.00 Пополудневий денник. 16.10 Актуальна гутірка. 16.20 Форт. твори. 16.45 Хроніка подій у техніці. 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції. програма на завтра, 17.10 Танк. музика з пл., 17.50 Актуальність, 18.00 Концерт симф. орх., флет, вальтгорн, 19.00 „Сімома морями до семи гір" повість із участю Щепка та Тонька, 19.20 Резерва, 19.30 Гутірка: Кольоністи у Боснії, авд., 20.00 Кашубські танки, 20.25 Гутірка зі слухачами, 20.35 Спортові льокальні вістки. 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт. програма на завтра, 20.57 Тронем. з Брюселі: Концерт з міжнародної вистави в Льєжі, симф. орх., Жак Тібо скрипка; у перерві в год. 21.40 Літер. нарис Карла Іжиковського „Доля сирітських геніїв". 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Українське громадянство домагається збільшення українських радіоавдицій.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 17. серпня 1939.

БЕРЛІН 16.00, 18.00 Концерт, 19.15 Розр. музика, БІЛГОРОД 19.05 21.00 Пісеньки, 20.00 Гумор, 22.15 Танк. музика, БОРДО (Радіо Парі, Ренн, Штрасбург, Вежа Айфля), 20.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, БУДАПЕШТ 12.10 Військ. орх., 17.35 Мельодії, 20.15 Орх., сол., ВІДЕНЬ 18.20 Кабарет, 20.15 Розр. авд., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Бетовена, Шуберта, Шумана, Брамса, Вольфа, Штравса, 19.15 Легка музика, 20.15 Боукнер: II. Симфонія ц-моль, 21.30 Р. Штравс: Соната ес-дур на скрипку і форт., 22.20 Квінтет дутих інстр. КОПЕНГАГЕН 20.30 Популярний орх. концерт, 21.30 Форт. твори Моцарта і Шуберта, 22.20 Симф. концерт сучасної музики, ЛЯҐТІ 16.00 Легка музика, 17.20 Спів, 18.15 Саксофон, 21.10 Розр. музика, ЛЯЙПЦІҐ 18.15 Сучасна музика, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Легка і танк. музика, РАДІО ПАРІ 20.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Легка музика, РАДІО РОМАНІЯ 19.20 Румунські пісні, СОФІЯ 18.15 Нар. музика, 21.40 Легка і танк. музика, САРБРІКЕН 19.00 Неапольські пісеньки, 19.30 „Викрадення зі сераю" ком. оп. Моцарта.

Пятниця, 18. серпня 1939.

БЕРЛІН 20.15 „Весела вдова" оп. Легара, БІЛГОРОД 18.20 Російські пісеньки, 22.15 Форт. дует. БЕРОМІНСТЕР 19.55 Голяндські пісеньки, БУДАПЕШТ 12.10 Спів, 19.25 Орх., 22.00 Циг. орх., ВІДЕНЬ 16.00 Розр. концерт, 18.45 Хор 22.50 Танк. і розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Розр. музика, 19.15 Дитячий хор, 20.15 Моцарт: Серенада б-дур на дуті інстр., 22.20 Давня камер. музика, ЛЯҐТІ 18.35 Форт. твори Шопена, ЛЯЙПЦІҐ 21.00 „Легенда Йосифа" балет із муз. Р. Штравса. МІЛЯНО 21.00 Хор, 21.30 Симф. концерт. РАДІО ПАРІ 18.15, 20.10 Скрипка, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Хвилина музики, 21.00 Оперетова музика, 22.00 Легка і танк. музика, СОФІЯ 18.00 22.00 Легка і танк. музика 20.15 „Дон Паскале" оп. Доніцетія, ШТУТҐАРТ 21.00 „Джанні Скіккі" ком. оп. Пуччінія.

Субота. 19. серпня 1939.

БЕРЛІН 20.15 Розр. концерт, БІЛГОРОД 19.05 Пісеньки, 20.00 Циг. музика, БЕРОМІНСТЕР 21.40 Танк. музика, БУДАПЕШТ 17.50 Легка музика, 18.35 Мадярська музика, 22.00 Популярний симф. концерт ВІДЕНЬ 15.30 Весела сценка, 18.15 Солісти, 19.00 Весела авдиція, 20.15 Попул. симф. концерт, 22.30 Розр. концерт. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Популярний концерт, 19.15 Легка музика, 20.30 Симф. концерт із Брюселя з участю Тібо. КЕНІҐСБЕРҐ 19.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера. МІЛЯНО 17.15 Нові гр. пл., ПАРІ ПТТ 18.00 Форт., 21.10 Розр. концерт. РАДІО ПАРІ 18.15 Форт. дует, 18.45 Оповідання, 20.30 Симф. концерт із участю Тібо, РИМ. 20.30 Вок. музика, 21.00 Театр, 22.30 Віол., СОФІЯ 18.00 Нар. музика, 18.30 Мандоліни, 19.00 Вок. соли, 19.30 Мендельсон, Шуберт, Вагнер, 20.50 Легка і танк. музика, 22.30 „Музика для всіх".

Біржа

Львів, 16 серпня 1939

ГРОШІ.

Бельги бельг. 90·30—90·77 Долари америк. 5.30·50—5.33·00, Долари канад. 5.29·00—5.31·50. Фльор. гол. 2?4·00—?4·00 Франки франц 14·16—14·16, Франки шв. 120·55—120·55. Фунти англ. 25·00—25·00, Гульд. гдан. 99·75—100·25 Кор. данськ. 111·63—111·68. Корони норв. 125·57—125·57 Корони шведські 1?8·72—128·77, Ліри іт. 19·00—19·00, Марки фінляндські 10·75—11·02, Марки нім. срібні 87·00.

АКЦІЇ.

Банк Польський 102·00, Цукор ?4·75—35·25, Вугіль 30·00—31·25, Ліпьпон 79·00—79·00, Моджеїв 17·50—17·75, Островець 79·75—79·75, Стараховичі 48·00—47·75, Жирардів 45·00—45·50, Габербуш 57·50—57·50
Тенденція вдержана.

ПАПЕРИ.

4 і пів внутрішня 60·50, ? інвестиційна 1 ем. 73·00, серія 77·00—00·00, 2 ем. 74.00 серія 76·00—80·50, 5 конверсійна 65.6? 5 залізнича 61·00—59·00, 4 прем. дол 38·75 4 консолідаційна 61·00—60·50.
Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 16 серпня 1939.

За 1 кг. масла дес. бльок. без оп.	2·95
За 1 кг. масла дес. бочк. з опак.	3·00
За 1 кг. масла експ. з оп. дае зачет	3·00
1 л. молока	0·15
1 кг. яець	1·00

Тенденція на масло й яйця вдержана, на молоко слаба.

Оповістки.

Порядок Богослужень у церкві св. Спаса у Львові на празник Преображення Св. Спаса 1939 р.: Пятниця 18. серпня — Навечеріє Празника: в год. 6. вечером Велика Вечірня з Литією, по освяченні хлібів проповідь. Сповідь вірних від год. 5 попол. — **Субота 19. серпня** — Преображення Св. Спаса: Утреня в год. 5.30. Читані Служби Божі: I. в год. 6. рано, II. в год. 7 рано, III. в год. 8. рано, IV. в год. 9. рано, V. в год. 12 дванацятка. В год. 10. торжественна соборна співана Служба Божа з проповідю. По год. 12. водосвяття і свячення овочів. В год. 5. попол. Вечірня, обхід, благословлення Нсв. Тайнами і закінчення Празника. — В понеділок 21. серпня в год. 7. рано заупокійна Служба Божа з панахидою за всіх померших парохіян. — Завага: Храмовий празник у Св. Спаса наділив Святіший Ап. Престіл повним відпустом для тих, що в тому дні у храмі Св. Спаса приймуть Св. Тайни Покаяння й Евхаристії та помоляться в намірені Церкви.

Зголошення до I. кляси **Всенародної 6-ти клясової школи СС. Василіянок** у Львові при вул. Потоцького 103 приймаємо до дня 28. серпня п. р. Для дітей (дівчат і хлопців) урожд. в 1933 році до 31. серпня треба посвідки лікаря. 1557 1-1

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk. Iwan Kedryn-Rudnyčkyi. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. С-ки „Діло", Львів, Ринок 10.